

KANDIDATSPECIALE

Arbejdsulykker vs. erhvervssygdomme

Andreas Kiis 20137350
Anita Linde Pedersen 20134683

Erhvervsjura, Aalborg Universitet
Afleveret d. 16. maj 2018
Vejleder: Marie Jull Sørensen

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse	1
Indledning	4
1. Problemformulering	4
1.1 Afgrænsning	5
2. Metode	5
2.1 Den retsdogmatiske metode	5
3. Arbejdsskadebegrebets udvikling	7
3.1 Udviklingen af ulykkesbegrebet	7
3.2 Udviklingen af erhvervssygdomsbegrebet	8
3.3 Reformen af arbejdsskadesikringsloven i 2003	9
3.3.1 Formålsbestemmelse	10
4. Arbejdsskadebegrebet	11
4.1 Personkredsen	11
4.2 Arbejdsskadebegrebet generelt	12
4.3 Ulykkesbegrebet generelt	13
4.3.1 Anerkendelse af ulykkesbegrebet	14
4.3.1.1 Personskade	14
4.3.1.1.1 Den nedre grænse	15
4.3.1.1.2 Årsagssammenhæng	16
4.3.1.1.2.1 Hændelse/påvirkning	17
4.3.1.1.3 Påvirkningens tidsmæssige udstrækning	18
4.4 Erhvervssygdomsbegrebet generelt	19
4.4.1 Anerkendelse af erhvervssygdomsbegrebet	21
4.4.1.1 Krav om ‘medicinsk dokumentation’	21
4.4.2 Anerkendelse af erhvervssygdomsbegrebet efter fortegnelsen	23
4.4.2.1 De generelle betingelser	24

4.4.2.2 Bevisregel _____	25
4.4.3 Anerkendelse af erhvervssygdomsbegrebet uden for fortegnelsen _____	26
4.4.3.1 Bevisvurdering _____	27
4.5 Betydningen af om en personskade anerkendes som en ulykke eller erhvervssygdom _____	28
4.5.1 Erstatningsudmålingen _____	28
4.5.2 Bevisbyrden _____	29
4.5.2.1 Bevisbyrden for ulykker _____	29
4.5.2.2 Bevisbyrden for erhvervssygdomme _____	30
4.5.2.2.1 Erhvervssygdomme inden for fortegnelsen _____	30
4.5.2.2.2 Erhvervssygdomme uden for fortegnelsen _____	31
4.6 Vurdering af om der kan ske anerkendelse efter begge typer af arbejdsskader _____	31
4.7 Forskellen på fysiske- og psykiske skader _____	33
5. Analyse af afgørelser _____	34
5.1 Piratsagen _____	34
5.1.1 Sagens faktum _____	35
5.1.2 Arbejdsskadestyrelsens afgørelse _____	36
5.1.3 Sammenfattende betragtninger _____	36
5.1.3.1 Ulykkesbegrebet _____	37
5.1.3.2 Erhvervssygdomsbegrebet _____	38
5.2 Kuttersagen _____	40
5.2.1 Sagens faktum _____	40
5.2.2 Ankestyrelsens afgørelse _____	41
5.2.3 Sammenfattende betragtninger _____	42
5.2.3.1 Ulykkesbegrebet _____	42
5.2.3.2 Erhvervssygdomsbegrebet _____	43
5.3 Knæskadesagen _____	46
5.3.1 Sagens faktum _____	46
5.3.2 Anerkendelse efter ulykkesbegrebet _____	47
5.3.3 Anerkendelse efter erhvervssygdomsbegrebet _____	48
5.3.4 Sammenfattende betragtninger _____	48
5.4 Køkkensagen _____	50

5.4.1 Sagens faktum	50
5.4.2 Ankestyrelsens afgørelse	51
5.4.3 Sammenfattende betragtninger	52
5.4.3.1 Ulykkesbegrebet	53
5.4.3.2 Erhvervssygdomsbegrebet	55
6. Konklusion	57
7. Abstract	59
8. Litteraturliste	61
8.1 Love, bekendtgørelser	61
8.2 Lovforslag, vejledninger	61
8.3 Domme, ankenævnsafgørelser	61
8.4 Bøger	62
8.5 Hjemmesider	62
8.6 Andet	63
9. Bilag	63
9.1 Bilag 1	63
9.2 Bilag 2	63
9.3 Bilag 3	64
9.4 Bilag 4	64
9.5 Bilag 5	64
9.6 Bilag 6	64
9.7 Bilag 7	64
9.8 Bilag 8	64
9.9 Bilag 9	64
9.10 Bilag 10	64

Indledning

Når en person har pådraget sig en fysisk- eller psykisk arbejdsskade, vil vedkommende blive omfattet af en sikringsordning i form af arbejdsskadesikringsloven, som dækker de pågældende arbejdsskader. Arbejdsskadeområdet er blevet lovreguleret, med det formål at bevare arbejdstagernes tilknytning til arbejdsmarkedet uden betydelige økonomiske risici i forhold til arbejdsskader. For at tilgodese arbejdstageren er risikoen for arbejdsskader derfor pålagt arbejdsgiveren, som efter loven har et objektivt ansvar for de skader, som opstår som følge af arbejdet eller forholdene, hvorunder dette foregår.¹ Til at understøtte dette har arbejdsgiveren efter loven pligt til at tegne to forsikringer til dækning af arbejdsulykker samt dækning af erhvervssygdomme, således den berettigede skadelidte kan opnå erstatning.²

Der findes to typer af arbejdsskader i arbejdsskadesikringsloven, som skadelidte kan opnå anerkendelse for. Disse typer af arbejdsskader er ulykker og erhvervssygdomme, som hver indeholder selvstændige krav, som skal opfyldes, førend der kan ske anerkendelse efter disse begreber. I forhold til disse krav til anerkendelse er påvirkningens tidsmæssige udstrækning blandt andre relevant i forhold til hvilken type af arbejdsskade, som skadelidte omfattes af, da der i loven omhandlende ulykkesbegrebet er fastsat en øvre grænse for, hvornår skadelidte kan omfattes af ulykkesbegrebet. Den lovbestemte tidsgrænse går op til 5 dage for ulykker.³ Dog findes der alligevel tilfælde i praksis, hvor arbejdsskaden anerkendes efter ulykkesbegrebet, selvom den lovbestemte tidsgrænse umiddelbart overskrides. Derfor findes det interessant at belyse, hvilken betydning påvirkningens tidsmæssige udstrækning har i vurderingen af, om der er tale om en ulykke eller erhvervssygdom.

1. Problemformulering

I projektet søges påvirkningens tidsmæssige udstrækning belyst samt betydningen i vurderingen af om der er tale om en ulykke eller erhvervssygdom, jf. arbejdsskadesikringslovens § 5-7.

¹ LBK nr. 216 af 27/02/2017 (Lovbekendtgørelse om lov om arbejdsskadesikring), § 1

² LBK nr. 216 af 27/02/2017 (Lovbekendtgørelse om lov om arbejdsskadesikring), § 48

³ LBK nr. 216 af 27/02/2017 (Lovbekendtgørelse om lov om arbejdsskadesikring), § 6

1.1 Afgrænsning

I forhold til arbejdsskader træder en sikringsordning i form af arbejdsskadesikringsloven i kraft til dækning af de pågældende personskader, hvorfor de almindelige erstatningsregler efter dansk ret ikke behandles i specialet.⁴

Herudover har arbejdsgiveren efter arbejdsskadesikringsloven et objektivt ansvar, hvorfor der ikke er krav til at arbejdsgiveren har handlet ansvarspådragende i form af forsæt eller uagtsomhed. Til dette skal dog tilføjes, at såfremt en arbejdsgiver eller andre alligevel har handlet ansvarspådragende, så vil denne blive erstatningsansvarlig efter erstatningsansvarsloven.⁵ Dette speciale vil imidlertid ikke komme nærmere ind på erstatningsansvarsloven, idet det kun er arbejdsskadesikringsloven, som er relevant i forhold til problemstillingen.

Derudover afgrænses specialet fra at indeholde en gennemgang af erstatningsudmålingen i forhold til de enkelte skadebegreber blandt andre godtgørelse for varigt mén og erstatning for tab af erhvervsevne, da erstatningsudmålingen ikke har betydning for specialets formål.

2. Metode

2.1 Den retsdogmatiske metode

Dette speciale anvender den retsdogmatiske metode. Metoden har til opgave at beskrive og analysere gældende ret⁶ ved at finde ny viden om dette på en transparent og systematisk måde.⁷ Retsdogmatikken anses som værende et teoretisk redskab, som er rettet mod løsning af retstilstanden på et givent område frem for løsning af konkrete problemstillinger.⁸ Dermed omhandler metoden anvendelse og fastlæggelse af relevante juridiske kilder og begreber, i henhold til at reflektere over sammenhængen på et givent retsområde eller i et konkret

⁴ Von Eyben, Bo og Helle Isager: *Lærebog i erstatningsret*. 8. udg. Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2015, s. 397

⁵ LBK nr. 266 af 21/03/2014 (Lovbekendtgørelse om lov om erstatningsansvar), § 1

⁶ Munk-Hansen, Carsten: *Retsvidenskabsteori*. 1. udg. Jurist- og økonomforbundet, 2014, s. 77

⁷ Munk-Hansen, Carsten: *Retsvidenskabsteori*. 1. udg. Jurist- og økonomforbundet, 2014, s. 78

⁸ Munk-Hansen, Carsten: *Retsvidenskabsteori*. 1. udg. Jurist- og økonomforbundet, 2014, s. 79

sagsforhold.⁹ ‘Dogmet’ i retsdogmatikken anvendes historisk, hvorfor retsdogmatikken herved benytter tidligere retspraksis til at analysere gældende ret.¹⁰

Specialets formål er at skabe ny viden om samtidens gældende ret på området for arbejdsskader.¹¹ Specialet tager udgangspunkt i gældende og historisk national lovgivning på arbejdsskadeområdet, som er repræsenteret af arbejdsskadesikringsloven. Når arbejdsskadesikringsloven fortolkes, benyttes forarbejderne, da disse blandt andre omhandler formålet med lovområdet. Dette er suppleret af relevant retspraksis, herunder en Højesteretsdom, principafgørelser og ikke-offentliggjorte afgørelser udarbejdet af Arbejdsmarkedets Erhvervssikring samt Ankestyrelsen. De ikke-offentliggjorte afgørelser er særligt udvalgt af Ankestyrelsen, da offentliggjort retspraksis på området er begrænset.

Den historiske og gældende arbejdsskadesikringslov samt relevant retspraksis anvendes til at beskrive og analysere retsområdet. Ydermere anvendes disse til at beskrive og fortolke ulykkesbegrebet og erhvervssygdomsbegrebet (skadebegreberne), samt analysere de krav, der skal opfyldes, for at en skade kan anerkendes efter hver af de pågældende skadebegreber. Herunder belyses kravet om påvirkningens tidsmæssige udstrækning, som problemformuleringen søger at klarlægge. I forhold til skadebegreberne findes det relevant at vurdere betydningen af om en personskade anerkendes som en ulykke eller erhvervssygdom, eftersom loven skelner mellem disse begreber. Yderligere belyses hvorvidt en skade kan anerkendes efter begge arbejdsskadebegreber samt forskellen på fysiske- og psykiske lidelser. Denne del af specialet udgør dermed fundamentet for forståelsen af gældende ret på området.

Herefter vil en række ikke-offentliggjorte ankenævnsafgørelser analyseres for at vurdere, hvilken betydning påvirkningens tidsmæssige udstrækning har, i vurderingen af om der er tale om en ulykke eller erhvervssygdom, jf. ASL §§ 5-7. Eftersom førnævnte vurdering består af en analyse gennemgang af de ikke-offentliggjorte afgørelser, har det været udfordrende at belyse retstilstanden på området, da sagens faktum i disse retskilder er begrænsede.

⁹ Munk-Hansen, Carsten: *Retsvidenskabsteori*. 1. udg. Jurist- og økonomforbundet, 2014, s. 56

¹⁰ Munk-Hansen, Carsten: *Retsvidenskabsteori*. 1. udg. Jurist- og økonomforbundet, 2014, s. 68

¹¹ Munk-Hansen, Carsten: *Retsvidenskabsteori*. 1. udg. Jurist- og økonomforbundet, 2014, s. 56

3. Arbejdsskadebegrebets udvikling

Den første ulykkesforsikringslov blev vedtaget i 1898 som lov om 'Arbejderes Forsørgelseskrav efter Ulykkestilfælde under Arbejde'. Ifølge denne lov havde arbejdsgiverne inden for "...visse..."¹² erhverv et objektivt ansvar for de arbejdsskader, som arbejdstagerne blev udsat for under arbejdets udførelse.¹³

Formålet med lovbestemmelser indenfor området for arbejdsskader har fra begyndelsen været forebyggelse i den forstand, at loven søgte at undgå retssager om erstatningsspørgsmål blandt arbejdsgivere og de ansatte. Derudover skulle anerkendelse af personskader som arbejdsskader ligeledes være med til, at der skete en forbedring af arbejdsmiljøet.¹⁴

I løbet af arbejdsskadebegrebets udvikling blev to typer af arbejdsskader indført. De indførte typer af arbejdsskader var ulykker og erhvervssygdomme. Disse blev vedtaget i loven på forskellige tidspunkter, hvorfor begreberne behandles særskilt i nedenstående afsnit. Eftersom der løbende er sket mindre betydningsfulde ændringer i arbejdsskadebegrebets udvikling i forhold til specialets problemformulering, vil specialet blot belyse de lovændringer, som har haft større betydning for lovområdet.

3.1 Udviklingen af ulykkesbegrebet

I den førnævnte første lov om arbejdsskader var ulykkesbegrebet alene om at blive indført. Ifølge lovens § 1 kunne "...ubemidlede mandlige eller kvindelige arbejdere, husmænd, håndværkere, næringsdrivende eller andre med de nævnte økonomisk henseende ligestillede personer..." kun modtage erstatning samt godtgørelse i de tilfælde, hvor skadelidte blev udsat for en ulykke.¹⁵ Forudsætningen for at få anerkendt sin arbejdsskade som en ulykke var, at arbejdsskaden midlertidigt eller vedvarende forringede skadelidtes arbejdsevne.¹⁶ Der skete

¹² Rigsdagstidende Tillæg A 1998-99, udgivet i 1899 i København, *Tillæg A til Rigsdagstidende forelagte lovforslag m.m., 51de ordentlige samling 1898-99*, spalte 2461-2462, § 1

¹³ Rigsdagstidende Tillæg A 1998-99, udgivet i 1899 i København, *Tillæg A til Rigsdagstidende forelagte lovforslag m.m., 51de ordentlige samling 1898-99*, spalte 2461-2462, § 1

¹⁴ Sommermark, Hanne : *Arbejdsskadeforsikringen gennem 100 år: En juridisk, politisk og sociologisk analyse*. 1. udg. Institut for Kultursociologi, Københavns Universitet, 1989, s. 368-369

¹⁵ Rigsdagstidende Tillæg A 1998-99, udgivet i 1899 i København, *Tillæg A til Rigsdagstidende forelagte lovforslag m.m., 51de ordentlige samling 1898-99*, spalte 2461-2462

¹⁶ Rigsdagstidende Tillæg A 1998-99, udgivet i 1899 i København, *Tillæg A til Rigsdagstidende forelagte lovforslag m.m., 51de ordentlige samling 1898-99*, spalte 2461-2462, § 1

efterfølgende en væsentlig udvidelse af loven i 1933 i lov om 'Forsikring mod Følger af Ulykkestilfælde' (herefter FFU), idet der skete en udvidelse af arbejdsskadebegrebet, som ligeledes behandles i nedenstående afsnit 3.2 om udviklingen af erhvervssygdomsbegrebet. I lov om FFU blev ulykkesbegrebet defineret som værende "...skadelige påvirkninger af højst nogle få dages varighed, der skyldes arbejdet eller de forhold, hvorunder dette foregår, og som medfører forringelse af erhvervsevnen eller død", jf. FFU § 1, stk. 2. Udvidelsen af ulykkesbegrebet medførte derved en lempelse af begrebet, eftersom loven ikke kun tilgodeså de tilskadekomne, som var 'ubemidlede'.¹⁷

3.2 Udviklingen af erhvervssygdomsbegrebet

Der skete som før nævnt en udvidelse af loven i 1933 i lov om FFU, eftersom anerkendelse af erhvervssygdomme blev indført.¹⁸ Udvidelsen havde dermed henblik på, at lov om FFU skulle omfatte både ulykkestilfælde samt erhvervssygdomme.¹⁹ Erhvervssygdomsbegrebet blev omfattet af loven, da flere arbejdstagere ligeledes påførte sig arbejdsskader i form af erhvervssygdomme end det tidligere var tilfældet. Erhvervssygdomme blev således generelt fra indførelsen og fremadrettet i stigende grad erstatningsberettigede efter begrebets indførelse i loven i 1933, idet ulykkesforsikringsloven søgte at tilpasse den samfundsmæssige udvikling.²⁰

Erhvervssygdomsbegrebet i FFU § 1, stk. 3, blev defineret som

"...en sygdom af en af de i nedenstående skema omhandlede arter hos en forsikret person, der har været beskæftiget i en af de virksomheder, som på skemaet er anført ud for pågældende sygdom, og denne med rimelighed lader sig henhøre til hans

¹⁷ Rigsdagstidende Tillæg C 1932-33, udgivet i 1933 i København, *Tillæg C til Rigsdagstidende vedtagne lovforslag, Beslutninger m.m. 85de ordentlige samling 1932-33*, spalte 2129-2130

¹⁸ Rigsdagstidende Tillæg C 1932-33, udgivet i 1933 i København, *Tillæg C til Rigsdagstidenden vedtagne lovforslag, Beslutninger m.m. 85de ordentlige samling 1932-33*, spalte 2129-2130

¹⁹ Sommermark, Hanne : *Arbejdsskadeforsikringen gennem 100 år: En juridisk, politisk og sociologisk analyse*. 1. udg. Institut for Kultursociologi, Københavns Universitet, 1989, s. 304

²⁰ Sommermark, Hanne : *Arbejdsskadeforsikringen gennem 100 år: En juridisk, politisk og sociologisk analyse*. 1. udg. Institut for Kultursociologi, Københavns Universitet, 1989, s. 368-369

*arbejde i sådan virksomhed, berettiger sygdommen og dens følger til erstatning i overensstemmelse med nærværende lov”.*²¹

Skemaet benævnt i førnævnte bestemmelse forelå i form af en oversigt over de erhvervssygdomme, som på daværende tidspunkt kunne anerkendes efter begrebet. Skemaet over erhvervssygdomme var anført i forlængelse af FFU § 1, stk. 3,²² som løbende blev udvidet i takt med, at flere erhvervssygdomme kunne anerkendes efter loven.²³

3.3 Reformen af arbejdsskadesikringsloven i 2003

Siden ulykkesforsikringslovens vedtagelse er der gennem tiden sket en udvidelse af retsområdet, dog i et begrænset omfang. Den mest interessante udvikling af arbejdsskadebegrebet (ulykker og erhvervssygdomme) er sket efter reformen af arbejdsskadesikringsloven blev gennemført ved lov nr. 422 af 10. juni 2003.²⁴ Regeringen fandt behov for en reform på arbejdsskadeområdet, eftersom arbejdsskadebegrebet, i den tidligere arbejdsskadesikringslov, undergik en del borgerlig kritik, som følge af den danske samfundsudvikling. Kritikken skyldes, at skadebegreberne ikke stemte overens med befolkningens almindelige opfattelse af, hvad der skulle forstås ved en arbejdsskade.²⁵ Efter den tidligere arbejdsskadesikringslov kunne skader blandt andre afvises, såfremt påvirkningen, som havde resulteret i skaden, var sædvanlig eller forventelig, som følge af arbejdet eller forholdene herfor.²⁶ Hovedelementet i denne reform var derfor især en udvidelse samt forenkling af de eksisterende skadebegreber, idet formålet med reformen var, at flere arbejdsskader skulle anerkendes efter loven.²⁷ Denne udvidelse/forenkling har medført lempeligere krav til de to typer af arbejdsskader, som kan anerkendes efter

²¹ Rigsdagstidende Tillæg C 1932-33, udgivet i 1933 i København, *Tillæg C til Rigsdagstidende vedtagne lovforslag, Beslutninger m.m. 85de ordentlige samling 1932-33*, spalte 2129-2130

²² Rigsdagstidende Tillæg C 1932-33, udgivet i 1933 i København, *Tillæg C til Rigsdagstidende vedtagne lovforslag, Beslutninger m.m. 85de ordentlige samling 1932-33*, spalte 2131-2132

²³ Sommermark, Hanne : *Arbejdsskadeforsikringen gennem 100 år: En juridisk, politisk og sociologisk analyse*. 1. udg. Institut for Kultursociologi, Københavns Universitet, 1989, s. 11

²⁴ LOV nr. 422 af 10/06/2003 (Lov om arbejdsskadesikring)

²⁵ 2002/1 LSF 216 (Forslag til lov om arbejdsskadesikring), Bemærkninger til lovforslaget, “1. Indledning”

²⁶ 2002/1 LSF 216 (Forslag til lov om arbejdsskadesikring), Bemærkninger til lovforslaget, “1. Indledning”

²⁷ 2002/1 LSF 216 (Forslag til lov om arbejdsskadesikring), Bemærkninger til lovforslaget, “3.3 Det nye ulykkesbegreb”

arbejdsskadesikringsloven.²⁸ Det er dermed efter reformen blevet lettere at få anerkendt en arbejdsskade efter loven. Disse lempeligere krav vil blive berørt i de særskilte afsnit omhandlende de pågældende typer af arbejdsskader (ulykker og erhvervssygdomme).

3.3.1 Formålsbestemmelse

Foruden de lempeligere krav for anerkendelse efter skadebegreberne, blev der ved lov nr. 422 af 10. juni 2003 ydermere indført en formålsbestemmelse for “...at præcisere lovens sammenhæng med lovgivningen på arbejdsmiljøområdet og på det sociale område”.²⁹ Det fremgår af de almindelige bemærkninger til lovforslaget, at det primære formål med arbejdsskadesikringsloven og arbejdsskadesystemet er at sikre, at tilskadekomne og dennes efterladte får en økonomisk kompensation for de sociale og helbredelsesmæssige følger, som arbejdsskaden har forvoldt.³⁰ Desuden har arbejdsskadesikringsloven til formål at sikre, at skadelidte bevarer tilknytningen til arbejdsmarkedet, i det omfang dette må antages at være muligt med understøttelse fra den øvrige indsats på Beskæftigelsesområdet.³¹ Disse formål tilgodeses ved at inddrage “...myndighederne såvel den tilskadekomne eller dennes efterladte, arbejdsgiver, læger og andre relevante myndigheder under behandlingen af skadesagerne”.³² Derudover har anerkendelse af en personskade som en arbejdsskade efter arbejdsskadesikringsloven et forebyggende sigte, som er medvirkende til at sætte fokus på arbejdsmiljøet. Det kan bidrage til at forbedre arbejdsmiljøet ved at fremme arbejdet.³³

På nuværende tidspunkt er det lovbekendtgørelse nr. 216 af 27. februar 2017 om arbejdsskadesikring, som finder anvendelse. Der er dog ikke siden reformen i 2003 sket ændringer af relevant karakter i loven i forhold til den problemformulering, som specialet

²⁸ 2002/1 LSF 216 (Forslag til lov om arbejdsskadesikring), Bemærkninger til lovforslaget, “1. Indledning”

²⁹ 2002/1 LSF 216 (Forslag til lov om arbejdsskadesikring), Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser, “Til § 1”

³⁰ 2002/1 LSF 216 (Forslag til lov om arbejdsskadesikring), Bemærkninger til lovforslaget, “3.1 Lovens formål”

³¹ 2002/1 LSF 216 (Forslag til lov om arbejdsskadesikring), Bemærkninger til lovforslaget, “3.1 Lovens formål”

³² 2002/1 LSF 216 (Forslag til lov om arbejdsskadesikring), Bemærkninger til lovforslaget, “3.1 Lovens formål”

³³ 2002/1 LSF 216 (Forslag til lov om arbejdsskadesikring), Bemærkninger til lovforslaget, “3.1 Lovens formål”

søger at analysere.³⁴

4. Arbejdsskadebegrebet

I følgende kapitel omhandlende arbejdsskadebegrebet vil personkredsen indledningsvist belyses, til at klarlægge hvilke personer, der er omfattet af arbejdsskadesikringsloven. Herefter findes det relevant at klarlægge arbejdsskadebegrebet, da begrebet dækker over de to typer af arbejdsskader, som den tilskadekomne kan få anerkendt sin personskade efter. Det er herunder centralt at belyse de særskilte krav, som finder anvendelse for hver af de to arbejdsskadetyper, da påvirkningens tidsmæssige udstrækning er omfattet af disse krav.

4.1 Personkredsen

For at være omfattet af arbejdsskadesikringsloven (herefter ASL) efter gældende lov skal skadelidte være omfattet af personkredsen i ASL §§ 2, 3 og 4.³⁵ Efter bestemmelsens § 2 er personer, der ansættes af en arbejdsgiver til at udføre arbejde her i landet, berettiget efter denne lov. I den forbindelse er alt arbejde for arbejdsgiveren omfattet af arbejdsskadesikringen, uanset om dette er erhvervsmæssigt eller ej, jf. § 4. Hvis der ikke foreligger et ansættelsesforhold, er en person kun omfattet af lovens personkreds, hvis der er særskilt hjemmel hertil, jf. ASL §§ 2, 3 og 4. Hertil sikrer loven desuden enhver, som er *“...lønnen eller ulønnet antages af en arbejdsgiver til varigt, midlertidigt eller forbigående arbejde her i landet...”*.³⁶ Der er dermed flere forhold, som kan have betydning i forhold til om en person er omfattet af loven eller ej. Disse forhold vil dog ikke blive belyst yderligere i specialet, da dette ikke findes relevant for problemformuleringen.

³⁴ LBK nr. 216 af 27/02/2017 (Lovbekendtgørelse om lov om arbejdsskadesikring)

³⁵ LBK nr. 216 af 27/02/2017 (Lovbekendtgørelse om lov om arbejdsskadesikring), §§ 2-4

³⁶ 2002/1 LSF 216 (Forslag til lov om arbejdsskadesikring), Bemærkninger til lovforslaget, “2.1 Arbejdsskadesikringen”

4.2 Arbejdsskadebegrebet generelt

Efter gældende lov³⁷ fremgår definitionen af en arbejdsskade af ASL § 5. Efter denne bestemmelse forstås en arbejdsskade som en *“...ulykke, jf. § 6, og erhvervssygdom, jf. § 7, der er en følge af arbejdet eller de forhold, det er foregået under, jf. dog § 10 a”*.³⁸ Det er dermed efter bestemmelsens ordlyd en forudsætning, at skaden skulle være indtruffet imens arbejdstager varetog sit arbejde, såfremt en skade skal anerkendes som en arbejdsskade, jf. ASL §§ 5-7.³⁹ Dette indebærer, at der som udgangspunkt skal foreligge et ansættelsesforhold mellem arbejdsgiveren og den tilskadekomne. Ydermere skal udførelsen af arbejdet have forårsaget en påvirkning eller hændelse, som har resulteret i tilskadekomnes skade. Det er dermed en forudsætning, at der foreligger årsagsforbindelse mellem den indtrufne skade og den arbejdsrelaterede hændelse.⁴⁰ Det er som tidligere nævnt ikke nødvendigt at arbejdsgiveren har handlet ansvarspådragende for at der kan ske anerkendelse efter arbejdsskadebegrebet.⁴¹ I forhold til ASL § 5 kan det tilføjes, at en ulykke efter ASL § 6 forstås som *“...en personskade forårsaget af en hændelse eller en påvirkning, der sker pludseligt eller inden for 5 dage”*.⁴² Derudover forstås en erhvervssygdom efter lovens § 7, stk. 1, nr. 1, som:

“Sygdomme, som efter medicinsk dokumentation er forårsaget af særlige påvirkninger, som bestemte persongrupper gennem deres arbejde eller de forhold, det foregår under, er udsat for i højere grad end personer uden sådant arbejde... Beskæftigelsesministeren fastsætter efter indstilling fra Erhvervssygdomsudvalget, jf. § 9, i en fortegnelse, hvilke sygdomme der anses for at være af denne karakter”.⁴³

Ydermere forstås en erhvervssygdom efter lovens § 7, stk. 1, nr. 2, som:

“Andre sygdomme... hvis det godtgøres, enten at sygdommen efter den nyeste medicinske dokumentation opfylder de krav, som er nævnt i nr. 1, 1. pkt., eller at den

³⁷ LBK nr. 216 af 27/02/2017 (Lovbekendtgørelse om lov om arbejdsskadesikring)

³⁸ LBK nr. 216 af 27/02/2017 (Lovbekendtgørelse om lov om arbejdsskadesikring), § 5

³⁹ LBK nr. 216 af 27/02/2017 (Lovbekendtgørelse om lov om arbejdsskadesikring), § 5

⁴⁰ LBK nr. 216 af 27/02/2017 (Lovbekendtgørelse om lov om arbejdsskadesikring), § 5

⁴¹ 2002/1 LSF 216 (Forslag til lov om arbejdsskadesikring), Bemærkninger til lovforslaget, “3.1 Lovens formål”

⁴² LBK nr. 216 af 27/02/2017 (Lovbekendtgørelse om lov om arbejdsskadesikring), § 6

⁴³ LBK nr. 216 af 27/02/2017 (Lovbekendtgørelse om lov om arbejdsskadesikring), § 7

*må anses for udelukkende eller i overvejende grad at være forårsaget af arbejdets særlige art”.*⁴⁴

Det er vigtigt at fastslå hvilket regelsæt, der finder anvendelse, eftersom sager om arbejdsulykker og erhvervssygdomme ikke behandles ens. Baggrunden for dette er, at det er lettere at opnå anerkendelse af en arbejdsulykke frem for en erhvervssygdom. Dette skyldes de krav som loven gør gældende. Der foreligger en mindre sikker tidsmæssig sammenhæng mellem skaden og belastningen for de påvirkninger, som sker over “...en længere periode...”.⁴⁵ Ved skader omfattet af ulykkesbegrebet, stilles der som hovedregel ikke store krav til beviset, idet disse skader ofte er påregnelige som følge af den pågældende påvirkning eller hændelse.⁴⁶ Dermed vil der ikke i disse ulykkestilfælde være behov for indgående lægelige vurderinger.⁴⁷ Det eneste krav der umiddelbart bliver stillet ved arbejdsulykker er, at der foreligger en ‘relevant belastning’.⁴⁸ Hvorimod ved anerkendelse efter erhvervssygdomsbegrebet stilles mere vidtgående krav, idet der stilles krav om medicinsk dokumentation for, at den indtrufne skade er opstået af den bestemte type udførte arbejde. Hvis kravet om medicinsk dokumentation ikke er opfyldt, kan der ikke ske anerkendelse af erhvervssygdomsbegrebet efter fortegnelsen. Dog er der stadigvæk en mulighed uden for fortegnelsen, hvis arbejdsskaden må tilregnes arbejdets særlige art.⁴⁹

4.3 Ulykkesbegrebet generelt

Efter arbejdsskadereformen ved lov nr. 422 af 10. Juni 2003 skete der som anført i afsnit 3.3 en ændring af ulykkesbegrebet.⁵⁰ Formålet med ændringen af ulykkesbegrebet var især en forenkling samt udvidelse af begrebet, således at alle skader, hvor der er sammenhæng

⁴⁴ LBK nr. 216 af 27/02/2017 (Lovbekendtgørelse om lov om arbejdsskadesikring) § 7

⁴⁵ Artikel fra “Nyt fra Ankestyrelsen” - Psykisk skade - arbejdsulykke eller erhvervssygdom? (Bilag 1)

⁴⁶ 2002/1 LSF 216 (Forslag til lov om arbejdsskadesikring), Bemærkninger til lovforslaget, “3.1 Lovens formål”

⁴⁷ 2002/1 LSF 216 (Forslag til lov om arbejdsskadesikring), Bemærkninger til lovforslaget, “3.3 Det nye ulykkesbegreb”

⁴⁸ Artikel fra “Nyt fra Ankestyrelsen” - Psykisk skade - arbejdsulykke eller erhvervssygdom? (Bilag 1)

⁴⁹ LBK nr. 216 af 27/02/2017 (Lovbekendtgørelse om lov om arbejdsskadesikring), § 7

⁵⁰ LOV nr. 422 af 10/06/2003 (Lov om arbejdsskadesikring)

mellem skaden og påvirkningen på arbejdet, anerkendes efter ASL.⁵¹ Efter arbejdsskadereformen var det således ikke længere muligt at afvise ulykker med den begrundelse, at påvirkningen, som var årsag til skaden, var sædvanlig eller forventelig i skadelidtes arbejdsstilling, når der var en medicinsk sammenhæng til grund mellem skaden og påvirkningen. De kortvarige skadelige påvirkninger skulle på samme måde heller ikke længere kunne afvises med den forklaring, at påvirkningens tidsmæssige udstrækning ikke var tilstrækkelig, når den medicinske sammenhæng mellem disse lagde til grund.⁵² Der er dermed sket en udvidelse af det eksisterende arbejdsskadebegreb, hvorefter langt de fleste skader vil kunne anerkendes efter det nye ulykkesbegreb. Den medicinske årsagssammenhæng er dog stadigvæk et krav for anerkendelse efter ASL.⁵³

4.3.1 Anerkendelse af ulykkesbegrebet

Som tidligere nævnt forstås en arbejdsskade i form af en ulykke efter ASL § 6, stk 1, som en personskade forårsaget af en ulykke som følge af arbejdsforholdet. Personskaden skal være forårsaget af en påvirkning eller hændelse, som er sket pludseligt eller inden for en tidsperiode på 5 dage, jf. bestemmelsen.⁵⁴ Der findes dermed tre betingelser efter bestemmelsen, som alle skal opfyldes, førhen en arbejdsskade kan anerkendes som en ulykke:

- 1) en personskade,
- 2) forårsaget af en påvirkning eller hændelse (årsagssammenhæng),
- 3) som er sket pludseligt eller inden for en tidsperiode på 5 dage (påvirkningens tidsmæssige udstrækning).

4.3.1.1 Personskade

For at opnå anerkendelse efter det udvidede ulykkesbegreb, jf. ASL § 6, stk. 1 er det derfor nødvendigt, at der er tale om en personskade.⁵⁵ Personskaden kan bestå i enten fysisk eller

⁵¹ 2002/1 LSF 216 (Forslag til lov om arbejdsskadesikring), Bemærkninger til lovforslaget, “3.3 Det nye ulykkesbegreb”

⁵² 2002/1 LSF 216 (Forslag til lov om arbejdsskadesikring), Bemærkninger til lovforslaget, “3.3 Det nye ulykkesbegreb”

⁵³ 2002/1 LSF 216 (Forslag til lov om arbejdsskadesikring), Bemærkninger til lovforslaget, “3.3 Det nye ulykkesbegreb”

⁵⁴ LBK nr. 216 af 27/02/2017 (Lovbekendtgørelse om lov om arbejdsskadesikring), § 6

⁵⁵ LBK nr. 216 af 27/02/2017 (Lovbekendtgørelse om lov om arbejdsskadesikring), § 6

psykisk form. Der bliver stillet yderst beskedne lægelige krav til, hvornår en skade vil kunne anerkendes som værende en personskade. Dette indebærer, at selv psykiske symptomer og forbigående smerter vil kunne opfylde kravet om, at der skal være tale om en personskade.⁵⁶ Der er efter praksis fastsat en nedre grænse for hvornår en personskade har et omfang, som kan betragtes at være egnet som en arbejdsskade efter ASL § 5-7. Denne nedre grænse er fastsat af Højesteretsdommen U.2014.452, afsagt d. 8. november 2013.⁵⁷

4.3.1.1.1 Den nedre grænse

Højesteretsdommen U.2014.452 angik, om skadelidte under sit arbejde som lærer havde pådraget sig en arbejdsskade. Skadelidte havde fået et 'knæk' i ryggen under sit arbejde som gårdvagt.⁵⁸ Højesteret lagde til grund, at skadelidtes langvarige kroniske ryglidelse skyldtes degenerative forandringer og rygskevthed, hvorfor rygskaften ikke kunne tilregnes hændelsen. Højesteret lagde ydermere til grund, at hændelsen kunne have udløst ryggener, men at generne ikke havde medført en forværring af den kroniske ryglidelse, eller at smerterne ud over den kroniske lidelse udgjorde en personskade i sig selv. Højesteret fastslog på baggrund af dette, at skadelidte ikke havde pådraget sig en arbejdsskade.⁵⁹ I tilknytning til Højesterets resultat havde Højesteretten udtalt, at personskadebegrebet skal sættes i forhold til de ydelser, som kan gives efter ASL. De forbigående smerter, som ikke kræver behandling, vil dermed umiddelbart ikke være en personskade i ASL's forstand, da disse blot går over af sig selv.⁶⁰

Denne nedre grænse præciseres blandt andre af principafgørelse 33-14. Ankestyrelsen har i denne principafgørelse⁶¹ truffet afgørelse til præcisering af personskadebegrebet i fire hændelsesforløb. Herunder vil to af de fire hændelsesforløb blive analyseret, dersom hændelsesforløb tre og fire blot bekræfter de to første hændelsesforløb.

⁵⁶ 2002/1 LSF 216 (Forslag til lov om arbejdsskadesikring), Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser, "Til § 6"

⁵⁷ Højesteretsdom afsagt fredag d. 8. november 2013, U.2014.452

⁵⁸ Højesteretsdom afsagt fredag d. 8. november 2013, U.2014.452, s. 6

⁵⁹ Højesteretsdom afsagt fredag d. 8. november 2013, U.2014.452, s. 7

⁶⁰ Højesteretsdom afsagt fredag d. 8. november 2013 - U.2014.452 H, s. 6

⁶¹ Principafgørelse 33-14

I første hændelsesforløb havde skadelidte trådt forkert ned i en kloak, hvorfor vedkommende blev underlagt behandling grundet en blodansamling, som kunne medføre komplikationer. Denne behandling var tilstrækkelig, uanset at der ikke forelagde vedvarende gener som følge af behandlingen, for at personskadebegrebet var opfyldt. På baggrund af det første hændelsesforløb i principafgørelse 33-14 vurderede Ankestyrelsen generelt, at den sikrede skulle godtgøre, at påvirkningen/hændelsen havde medført en kronisk lidelse i form af en skade eller en forværring af skaden. Ankestyrelsen nåede frem til, at selv små indgreb eksempelvis i form af et stik med en nål, ville være nok til at opfylde kravet til behandling. Selv denne form for behandling bliver efter en lægelig vurdering betragtet som et indgreb, der kunne medføre efterfølgende komplikationer.⁶²

Det andet hændelsesforløb omhandlede, at skadelidtes gener i hånden efter hun havde slået sin hånd mod en jernstang, ikke kunne anerkendes som en arbejdsskade, idet generne ville gå over af sig selv. Dette andet hændelsesforløb supplerede førnævnte Højesteretsdom i, at de skader, der går over af sig selv efter en kortere periode uden behandling, ikke kan betragtes som værende omfattet af personskadebegrebet.⁶³

Kravet til personskaden vil ikke blive belyst yderligere i dette speciale, idet specialet har fokus på at belyse påvirkningens tidsmæssige udstrækning.

4.3.1.2 Årsagssammenhæng

Førend der kan ske anerkendelse efter ulykkesbegrebet efter ASL § 6, stk. 1, er der udover kravet til personskade ydermere et krav om, at der foreligger kausalitet/årsagsforbindelse mellem personskaden og påvirkningen/hændelsen. Denne årsagsforbindelse skal have en arbejdsrelateret sammenhæng.⁶⁴ Der skal her være tale om årsagssammenhæng af medicinsk karakter. Påvirkningen skal være generelt egnet til at forårsage en sådan skade. Det kan derfor blive nødvendigt at vurdere om den pågældende personskade alligevel ville være indtrådt, i tilfælde af at hændelsen/påvirkningen ikke var optrådt. Dette må således ikke være tilfældet, idet kravet om årsagssammenhæng er nødvendigt for at opnå anerkendelse efter

⁶² Principafgørelse 33-14, "Første afgørelse"

⁶³ Principafgørelse 33-14, "Anden afgørelse"

⁶⁴ LBK nr. 216 af 27/02/2017 (Lovbekendtgørelse om lov om arbejdsskadesikring), § 6

loven.⁶⁵ Det er ikke tilstrækkeligt, at der udelukkende har været en tidsmæssig sammenhæng mellem hændelsen/påvirkningen og den indtrufne skade.⁶⁶ Det er derfor relevant at vurdere om der foreligger en biologisk naturlig og logisk forklaring på, at skaden er opstået som følge af hændelsen eller påvirkningen. I denne vurdering kan det ligeledes tages i betragtning, om hændelsen/påvirkningen har haft “...en karakter og et omfang, der gør det sandsynligt, at skaden er opstået som følge af hændelsen eller påvirkningen”⁶⁷, samt om der er en belastningsfaktor, som er med til at indikere at hændelsen/påvirkningen er egnet til at forårsage skaden. Såfremt den indtrådte skade alligevel giver anledning til tvivl vil det være nødvendigt at indhente en lægeerklæring.⁶⁸

4.3.1.2.1 Hændelse/påvirkning

Det fremgår, som tidligere nævnt af ASL § 6, stk. 1, at hændelsen/påvirkningen skal ske indenfor 5 dage. Det er derfor relevant at definere, hvorledes en hændelse/påvirkning skal forstås.

De skadelige påvirkninger kan defineres, som måden arbejdet foregår på.⁶⁹ Herunder kan eksempelvis de klimatiske forhold og akavede arbejdsforhold medføre disse skadelige påvirkninger, som kan tillægges betydning ved vurdering af, om en skade kan anerkendes efter ulykkesbegrebet, jf. ASL §§ 5 og 6.⁷⁰

Kravet om hændelse/påvirkning indeholder ikke selvstændige krav ud over den lovbestemte tidsmæssige grænse. Påvirkningens tidsmæssige udstrækning strækker sig fra ‘pludseligt’ og op til 5 dage, jf. ASL § 6, stk. 1. Der skal i bedømmelsen af om en hændelse/påvirkning

⁶⁵ 2002/1 LSF 216 (Forslag til lov om arbejdsskadesikring), Bemærkninger til lovforslaget, “3.3 Det nye ulykkesbegreb”

⁶⁶ 2002/1 LSF 216 (Forslag til lov om arbejdsskadesikring), Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser, “Til § 6”

⁶⁷ 2002/1 LSF 216 (Forslag til lov om arbejdsskadesikring), Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser, “Til § 6”

⁶⁸ 2002/1 LSF 216 (Forslag til lov om arbejdsskadesikring), Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser, “Til § 6”

⁶⁹ Kielberg, Mikael: *Arbejdsskadesikringsloven 6. kommenterede udgave*. 6. udg. Karnov Group, 2016, side 248

⁷⁰ Kielberg, Mikael: *Arbejdsskadesikringsloven 6. kommenterede udgave*. 6. udg. Karnov Group, 2016, side 248

findes relevant vurderes om påvirkningen ville kunne medføre den angivne personskade, eftersom kravene i ASL § 6, stk. 1 ikke skal behandles isoleret set.⁷¹

Det fremgår af Ankestyrelsen principafgørelse 27-09, at “...der ikke kan ske anerkendelse, hvis den beskrevne hændelse/påvirkning ikke er egnet til at medføre en given skade...”.⁷² I principafgørelsen har Ankestyrelsen taget stilling til om tilskadekomnes menisklæsion skyldes hændelsen/påvirkningen. Skadelidte sad i en akavet sammenkrummet arbejdsstilling, som følge af hans stilling som flisemurer. Da skadelidte rejste sig op, fik vedkommende stærke smerter i sit venstre knæ, som efterfølgende blev opereret og konstateret at være på grund af menisklæsionen. Ankestyrelsen anerkendte skaden som værende en ulykke, jf. ASL § 6, stk. 1. Ankestyrelsen lagde til grund for anerkendelsen, at hændelsen/påvirkningen var egnet til at medføre smerterne og den efterfølgende konstaterede menisklæsion i venstre knæ.⁷³

Kravet til årsagssammenhæng vil ikke blive uddybet nærmere i dette speciale, idet specialet søger at belyse påvirkningens tidsmæssige udstrækning.

4.3.1.3 Påvirkningens tidsmæssige udstrækning

Den tredje og dermed sidste betingelse for at få anerkendt sin ulykke efter ASL § 6, stk. 1 er relevant, eftersom dette krav umiddelbart spiller en afgørende rolle i vurderingen af om der er tale om en ulykke eller erhvervssygdom efter praksis. Betingelsen indeholder, som anført, at påvirkningen eller hændelsen, som har forårsaget personskaden, skal være sket pludseligt eller inden for 5 dage, jf. ASL § 6, stk. 1.⁷⁴ Dette krav om påvirkningens tidsmæssige udstrækning er ikke defineret i ASL. Derudover findes der ikke mange afgørelser om dette krav.⁷⁵

Indledningsvist behandles, hvad der forstås ved udtrykket ‘pludseligt’. ‘Pludselig’ hændelse skal forstås, som en tidsmæssig udstrækning, som er meget kort. Dog er der ikke i ASL

⁷¹ Kielberg, Mikael: *Arbejdsskadesikringsloven 6. kommenterede udgave*. 6. udg. Karnov Group, 2016, side 249

⁷² Principafgørelse 27-09

⁷³ Principafgørelse 27-09

⁷⁴ LBK nr. 216 af 27/02/2017 (Lovbekendtgørelse om lov om arbejdsskadesikring), § 6

⁷⁵ 2002/1 LSF 216 (Forslag til lov om arbejdsskadesikring), Bemærkninger til lovforslaget “2.1 Arbejdsskadesikringen”

fastsat en undergrænse for, hvor lang påvirkningens tidsmæssige udstrækning skal strække sig over, førend der kan ske anerkendelse som en kortvarig skadelige påvirkning. Efter praksis gælder imidlertid som udgangspunkt en tidsmæssig nedre grænse for de korte skadegørende påvirkninger på 3-4 timer. Der findes dog alligevel afgørelser, hvor den tidsmæssige udstrækning af påvirkningen har varet i kortere tid end denne i praksis fastsatte nedre grænse.⁷⁶ Selvom der er tale om en 'pludselig' hændelse, så er det ikke noget krav, at hændelsen skal være usædvanlig, udefrakommende eller uventet for skadelidte.⁷⁷ Der kan være tilfælde, hvor der går nogen tid fra påvirkningen ophører til at personskaden finder sted. I disse tilfælde kan skadelidte formodningsvist få anerkendt sin personskade efter ulykkesbegrebet, såfremt vedkommende har fået symptomer fra den pågældende skade efter hændelsen inden for de lovbestemte 5 dage. Hvis symptomerne er opstået efter denne tidsgrænse på mere end 5 dage, betragtes skaden som en sygdom og kan dermed anerkendes som erhvervssygdom, hvis betingelserne herfor ellers er opfyldt. Denne 5-dages tidsgrænse fungerer som en praktisk afgrænsning fra erhvervssygdommene.⁷⁸

Det findes interessant at undersøge påvirkningens tidsmæssige udstrækning i dybden, da der findes afgørelser på området hvor denne lovbestemte tidsmæssige udstrækning umiddelbart har varet længere end de lovbestemte 5 dage, hvor arbejdsskaden blev anerkendt som en ulykke frem for en erhvervssygdom. Påvirkningens tidsmæssige udstrækning vil derfor behandles yderligere i analysen af de udvalgte ankenævnsafgørelser i afsnit 5.

4.4 Erhvervssygdomsbegrebet generelt

Erhvervssygdomsbegrebet er på samme måde som ulykkesbegrebet blevet udvidet ved arbejdsskadereformen ved lov nr. 422 af 10. juni 2003.⁷⁹ Dog trådte den del af reformen, som vedrørte erhvervssygdomsbegrebet først i kraft pr. 1. januar 2005, hvorved en ny lempeligere fortegnelse over erhvervssygdomme (erhvervssygdomslisten) trådte i kraft. Den nye erhvervssygdomsfortegnelse er dermed et resultat af arbejdsskadereformen, idet reformen

⁷⁶ 2002/1 LSF 216 (Forslag til lov om arbejdsskadesikring), Bemærkninger til lovforslaget "2.1 Arbejdsskadesikringen"

⁷⁷ 2002/1 LSF 216 (Forslag til lov om arbejdsskadesikring), Bemærkninger til lovforslaget "1. Indledning"

⁷⁸ 2002/1 LSF 216 (Forslag til lov om arbejdsskadesikring), Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser, "Til § 6"

⁷⁹ LOV nr. 422 af 10/06/2003 (Lov om arbejdsskadesikring)

fremadrettet lempede erhvervssygdomsbegrebet. Formålet med den nye erhvervssygdomsfortegnelse var således, at flere erhvervssygdomssager skulle anerkendes.⁸⁰ Reformen har i den forbindelse medført, at der er sket en betragtelig lempelse af kravene til, om en sygdom kan optages efter den nye fortegnelse over erhvervssygdomme. Disse lempelser har betydet at flere erhvervssygdomme er blevet anerkendt efter den nye erhvervssygdomsliste, jf. ASL § 7, stk. 1, nr. 1.⁸¹

Erhvervssygdomsbegrebet, jf. ASL § 7 er som anført i afsnit 4.2 toledet. Der foreligger dels en fortegnelse over kendte erhvervssygdomme, som kan anerkendes efter fortegnelsen, dels en mulighed for at få anerkendt de sygdomme, der ikke er optaget på den pågældende fortegnelse.⁸²

I forhold til erhvervssygdomsbegrebets første led, jf. ASL § 7, stk. 1, findes der to erhvervssygdomsfortegnelser, herunder en ny og en gammel fortegnelse. Den ene fortegnelse finder anvendelse for hændelser sket før d. 1. januar 2005 (gammel fortegnelse),⁸³ og den anden fortegnelse finder anvendelse for hændelser sket fra d. 1. januar 2005. (nye fortegnelse)⁸⁴ Den pågældende erhvervssygdom bliver behandlet efter hvornår denne er blevet anmeldt. De sygdomme som er anmeldt før d. 1. januar 2005 bliver således behandlet efter den gamle fortegnelse⁸⁵ og dermed efter den dagældende arbejdsskadesikringslov efter § 10 i 'Lov om sikring mod følger af arbejdsskade'.⁸⁶ På samme måde bliver de sygdomme, som er anmeldt fra d. 1. januar 2005, behandlet efter den nye fortegnelse og dermed efter den gældende arbejdsskadesikringslov.⁸⁷

⁸⁰ Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings hjemmeside, (<https://www.aes.dk/da/Udgivelser/Redegorelser-til-Folketinget/Redegorelse-for-arbejdet-i-2005.aspx>)

⁸¹ Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings hjemmeside, (<https://www.aes.dk/da/Temaer/Fokus-pAa-erhvervssygdomme/Reformen-i-korte-traek.aspx>)

⁸² LBK nr. 216 af 27/02/2017 (Lovbekendtgørelse om lov om arbejdsskadesikring), § 7

⁸³ BEK nr. 961 af 28/06/2016 (Bekendtgørelse om fortegnelse over erhvervssygdomme anmeldt før 1. januar 2005)

⁸⁴ BEK nr. 960 af 28/06/2016 (Bekendtgørelse om fortegnelse over erhvervssygdomme anmeldt fra 1. januar 2005)

⁸⁵ Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings hjemmeside, (<https://www.aes.dk/da/Udgivelser/Redegorelser-til-Folketinget/Redegorelse-for-arbejdet-i-2005.aspx>)

⁸⁶ Vejledning om erhvervssygdomme - anmeldt fra 1. januar 2005, 11 udgave, s. 6

⁸⁷ 2002/1 LSF 216 (Forslag til lov om arbejdsskadesikring), Bemærkninger til lovforslaget, "8. Ikrafttrædelse for arbejdsskadereformen"

4.4.1 Anerkendelse af erhvervssygdomsbegrebet

Generelt kan det udledes af ASL § 7, at en erhvervssygdom kan defineres som en arbejdsskade i form af en sygdom/lidelse, som er et resultat af en arbejdsrelateret påvirkning eller hændelse, som tilskadekomne som hovedregel har været udsat for i længere tid end 5 dage.⁸⁸ Påvirkningens tidsmæssige udstrækning for erhvervssygdomme kan formodningsvist afgrænses til som hovedregel at være i længere tid end 5 dage, da ulykkesbegrebet stiller krav til en tidsperiode på højst 5 dage.⁸⁹ Der er dog ikke efter loven stillet krav til påvirkningens tidsmæssige udstrækning for erhvervssygdomme, hvorfor påvirkningen alligevel ville kunne være i mindre end 5 dage for erhvervssygdomme.⁹⁰ Dog har påvirkningens tidsmæssige udstrækning alligevel større betydning i vurderingen af, om en arbejdsskade bliver kategoriseret som værende en ulykke eller erhvervssygdom, idet ulykkesbegrebet er afgrænset.⁹¹

4.4.1.1 Krav om ‘medicinsk dokumentation’

Inden reformen⁹² trådte i kraft for erhvervssygdomme d. 1. januar 2005, var der efter den gamle fortegnelse et krav om ‘medicinsk og teknisk erfaring’. Dette krav er i den nye fortegnelse efter reformen blevet erstattet med ‘medicinsk dokumentation’.⁹³ Selvom disse to krav imidlertid lyder ens, har ændringerne betydet, at flere sygdomme er blevet optaget efter den nye fortegnelse.⁹⁴ Ændringerne i erhvervssygdomsbegrebet har medført en lempelse i kravet til bevis for årsagssammenhængen mellem sygdom og de påvirkninger, som skadelidte bliver udsat for på arbejdet eller forholdene herfor.⁹⁵ Lempelsen har betydet, at en sygdom

⁸⁸ LBK nr. 216 af 27/02/2017 (Lovbekendtgørelse om lov om arbejdsskadesikring), § 7

⁸⁹ LBK nr. 216 af 27/02/2017 (Lovbekendtgørelse om lov om arbejdsskadesikring), §§ 6-7

⁹⁰ 2002/1 LSF 216 (Forslag til lov om arbejdsskadesikring), Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser, “Til § 6”

⁹¹ Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, Praksisbeskrivelse om anerkendelse af ulykker - skader sket 1. januar 2004, 2018, s. 13

⁹² LOV nr. 422 af 10/06/2003 (Lov om arbejdsskadesikring)

⁹³ 2002/1 LSF 216 (Forslag til lov om arbejdsskadesikring), Bemærkninger til lovforslaget, “3.4 Det nye erhvervssygdomsbegreb”

⁹⁴ Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings hjemmeside, (<https://www.aes.dk/ASK/ASK/Om%20Arbejdsmarkedets%20Erhvervssikring/Erhvervssygdomsudvalget/Erhvervssygdomsfortegnelsen>)

⁹⁵ 2002/1 LSF 216 (Forslag til lov om arbejdsskadesikring), Bemærkninger til lovforslaget, “3.4 Det nye erhvervssygdomsbegreb”

kan optages på den nye fortegnelse over erhvervssygdomme, når der kan fremlægges en dokumenteret sammenhæng mellem sygdommen og påvirkningen. Denne dokumentation skal være understøttet af undersøgelser udarbejdet af sagkyndige på området, som kan bekræfte denne sammenhæng. Ved det tidligere krav om ‘medicinsk og teknisk erfaring’ skulle der foreligge fuldstændig videnskabeligt belæg, førend en sygdom kunne optages på fortegnelsen. Dette er ikke tilfældet efter det nye krav om ‘medicinsk dokumentation’, da kravet ikke er afhængig af et fuldt videnskabeligt bevis. I stedet er det tilstrækkeligt at anvende den tilgængelige viden, som findes på området.⁹⁶

Den beskrevne nye erhvervssygdomsfortegnelse i ASL § 7, stk. 1, nr. 1. dækker over en liste med de erhvervssygdomme, som kan anerkendes som en arbejdsskade, hvis en person på arbejdet udsættes for bestemte påvirkninger i en periode. Den nye erhvervssygdomsfortegnelse fremgår af bekendtgørelse nr. 960 af 28/06/2016.⁹⁷

I ASL § 7, stk. 1, nr. 2 er kravet for at få anerkendt den sygdom, som ikke er optaget på førnævnte liste, at der skal foreligge ‘medicinsk dokumentation’ for sygdommen. Hertil skal tilføjes at kravet om ‘medicinsk dokumentation’ skal foreligge uanset om skadelidte bliver omfattet af lovens § 7, stk. 1, nr. 1 eller dennes § 7, stk. 1, nr. 2.⁹⁸ Begrebet ‘medicinsk dokumentation’ indeholder, at der skal være en logisk og biologisk naturlig forklaring på den pågældende sygdom.⁹⁹ Påvirkningen skal kunne sandsynliggøre sygdommen. Der skal være en sammenhæng mellem sygdommen og påvirkningen. Desuden skal der være undersøgelser om udbredelser i befolkningen, som bekræfter denne sammenhæng samt rapportering af tilfælde, som er konstateret ved lægeundersøgelse.¹⁰⁰ Til slut skal der ligeledes være en overhyppighed af sygdommen blandt personer, som udsættes for påvirkningen sammenholdt med de personer, der ikke er udsat for påvirkningen. Udgangspunktet er, at alle ovennævnte

⁹⁶ 2002/1 LSF 216 (Forslag til lov om arbejdsskadesikring), Bemærkninger til lovforslaget, “3.4 Det nye erhvervssygdomsbegreb”

⁹⁷ BEK nr. 960 af 28/06/2016 (Bekendtgørelse om fortegnelse over erhvervssygdomme anmeldt fra 1. januar 2005)

⁹⁸ LBK nr. 216 af 27/02/2017 (Lovbekendtgørelse om lov om arbejdsskadesikring), § 7

⁹⁹ 2002/1 LSF 216 (Forslag til lov om arbejdsskadesikring), Bemærkninger til lovforslaget, “2. Skadebegreberne”

¹⁰⁰ 2002/1 LSF 216 (Forslag til lov om arbejdsskadesikring), Bemærkninger til lovforslaget, “2. Skadebegreberne”

betingelser skal være opfyldt. Disse kan dog tillægges forskellig vægt afhængig af den konkrete situation.¹⁰¹

I de nedenstående afsnit vil der være en gennemgang af de krav, som udover kravet om 'medicinsk dokumentation' skal være opfyldt, førend der kan ske en anerkendelse som erhvervssygdom både efter fortegnelsen samt uden for fortegnelsen.

4.4.2 Anerkendelse af erhvervssygdomsbegrebet efter fortegnelsen

Der findes, som tidligere nævnt, to sideløbende gældende fortegnelser. Dog afgrænses følgende afsnit til kun at omfatte den nye fortegnelse, eftersom denne finder anvendelse på nyere praksis.

ASL § 7, stk. 1, nr. 1 indeholder som anført sygdomme, som opremses på fortegnelsen over erhvervssygdomme. De pågældende sygdomme på fortegnelsen har alle en medicinsk dokumentation for årsagssammenhængen mellem den arbejdsmæssige påvirkning og den indtrufne lidelse.¹⁰² Listen med de omfattede erhvervssygdomme er udtømmende. Dog sker der løbende en fornyelse af listen af Erhvervssygdomsudvalget, såfremt der foreligger dokumentation for at optage nye sygdomme på listen. Dette sker i takt med fornyet viden på området.¹⁰³ Det skal imidlertid bemærkes, at blot fordi selve sygdommen/lidelsen fremgår af listen, er dette ikke ensbetydende med, at sygdommen vil blive anerkendt som en erhvervssygdom efter fortegnelsen.

Dette kan blandt andre udledes af principafgørelse 86-11 omhandlende skadelidtes lidelse i form af en tennisalbuie, som vedkommende mente var forårsaget som følge af sit arbejde som teknisk tegner. Tilskadekomnes indtrufne personskade blev ikke anerkendt efter ASL § 7, stk. 1, nr. 1 (erhvervssygdomslisten), til trods for at lidelsen fremgik af erhvervssygdomslistens punkt C.4.1. Ankestyrelsen lagde til grund for bedømmelsen, at skadelidte ikke opfyldte

¹⁰¹ 2002/1 LSF 216 (Forslag til lov om arbejdsskadesikring), Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser, "Til § 7"

¹⁰² 2002/1 LSF 216 (Forslag til lov om arbejdsskadesikring), Bemærkninger til lovforslaget, "Ikrafttrædelse for arbejdsskadereformen"

¹⁰³ Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings hjemmeside, (<https://www.aes.dk/ASK/ASK/Om%20Arbejdsmarkedets%20Erhvervssikring/Erhvervssygdomsudvalget/Erhvervssygdomsfortegnelsen>)

betingelsen om “...*kraftfulde og repetitive (gentagne) arbejdsbevægelser*”,¹⁰⁴ som fremgår af de særlige betingelser til punkt C.4.1 (tennisalbue).¹⁰⁵

I vurderingen af om der er tale om en erhvervssygdom efter den nye fortegnelsen skal det overordnede krav i ASL § 7, stk. 1, nr. 1 (medicinsk dokumentation) først og fremmest opfyldes. Ydermere skal de “...*generelle betingelser*...”,¹⁰⁶ jf. bekendtgørelsen om fortegnelse over erhvervssygdomme anmeldt fra 1. januar 2005 § 1 opfyldes, som vil blive gennemgået i nedenstående afsnit. Derudover skal de “...*særlige betingelser*...”,¹⁰⁷ som er opremset ud fra de forskellige typer af oplistede sygdomme/lidelser, ligeledes være opfyldt, jf. bekendtgørelsens § 1, stk. 2. De særlige betingelser vil dog ikke blive gennemgået i specialet, eftersom betingelserne er tilpassede efter den konkrete sygdom.¹⁰⁸ Dette indebærer, at en længere række krav skal opfyldes førend en skade, kan anerkendes efter erhvervssygdomsfortegnelsen i ASL § 7, stk. 1, nr. 1.

4.4.2.1 De generelle betingelser

De generelle betingelser i § 1 i den førnævnte bekendtgørelse¹⁰⁹ er opstillet i 3 punkter.

For det første skal påvirkningen efter medicinsk dokumentation kunne forårsage sygdommen. Denne skadegørende påvirkning skal have en tilstrækkelig styrke samt en tidsmæssig udstrækning, som efter medicinsk dokumentation hænger sammen med sygdommen, jf. bekendtgørelsen § 1, stk. 1, nr. 1.¹¹⁰

For det andet skal der være medicinsk årsagssammenhæng mellem den skadelige påvirkning på arbejdet og sygdommen. Det skal efter den medicinske dokumentation kunne bevises, at

¹⁰⁴ Principafgørelse 86-11

¹⁰⁵ BEK nr. 960 af 28/06/2016 (Bekendtgørelse om fortegnelse over erhvervssygdomme anmeldt fra 1. januar 2005)

¹⁰⁶ BEK nr. 960 af 28/06/2016 (Bekendtgørelse om fortegnelse over erhvervssygdomme anmeldt fra 1. januar 2005), § 1

¹⁰⁷ BEK nr. 960 af 28/06/2016 (Bekendtgørelse om fortegnelse over erhvervssygdomme anmeldt fra 1. januar 2005), § 1

¹⁰⁸ BEK nr. 960 af 28/06/2016, § 1

¹⁰⁹ BEK nr. 960 af 28/06/2016 (Bekendtgørelse om fortegnelse over erhvervssygdomme anmeldt fra 1. januar 2005)

¹¹⁰ BEK nr. 960 af 28/06/2016 (Bekendtgørelse om fortegnelse over erhvervssygdomme anmeldt fra 1. januar 2005), § 1

sygdommen kan opstå, som følge af den skadelige påvirkning, jf. bekendtgørelsens § 1, stk. 1, nr. 2.¹¹¹

Den sidste generelle betingelse efter bekendtgørelsens § 1, stk. 1, nr. 3 indeholder, at sygdommen med overvejende sandsynlighed ikke må skyldes andre forhold end de erhvervsmæssige, jf. ASL § 8, stk. 1.¹¹² Efter det er blevet bevist at sygdommen kan opstå som følge af den skadelige påvirkning, skal det bevises at sygdommen er sket som følge af arbejdets forhold og ikke af forhold i fritiden.¹¹³

4.4.2.2 Bevisregel

Det fremgår af ASL § 8, stk. 1, at

*“En person, der har pådraget sig en sygdom, som er optaget i fortegnelsen over erhvervssygdomme, jf. § 7, stk. 1, har krav på ydelser efter loven, medmindre det anses for overvejende sandsynligt, at sygdommen skyldes andre forhold end de erhvervsmæssige”.*¹¹⁴

Det fremgår ikke direkte af loven hvordan ‘overvejende sandsynligt’ skal forstås, dog indeholder bestemmelsen en ‘formodningsregel’ i forhold til årsagssammenhængen mellem den pågældende sygdom og arbejdet. Efter ASL § 8, stk. 1 formodes, at den pågældende sygdom er opstået og har udviklet sig på samme måde, som beskrevet i erhvervssygdomsfortegnelsen. Derfor kan det anses for sandsynligt ud fra den tilgængelige viden på arbejdsskadeområdet, at den indtrufne skade er forårsaget af arbejdet, hvorfor bestemmelsen umiddelbart stiller store krav til beviset for, at sygdommen ikke er forårsaget af arbejdet på grund af denne viden.¹¹⁵ Dermed må der ikke være kvalificeret lægefaglig usikkerhed om, at den pågældende sygdom i det konkrete tilfælde er erhvervsbetinget.

¹¹¹ BEK nr. 960 af 28/06/2016 (Bekendtgørelse om fortegnelse over erhvervssygdomme anmeldt fra 1. januar 2005), § 1

¹¹² BEK nr. 960 af 28/06/2016 (Bekendtgørelse om fortegnelse over erhvervssygdomme anmeldt fra 1. januar 2005), § 1

¹¹³ LBK nr. 216 af 27/02/2017 (Lovbekendtgørelse om lov om arbejdsskadesikring), § 8

¹¹⁴ LBK nr. 216 af 27/02/2017 (Lovbekendtgørelse om lov om arbejdsskadesikring), § 8

¹¹⁵ Karnovs noter til LOV nr. 422 af 10/06/2003 (Lov om arbejdsskadesikring) om § 8

Bestemmelsen indeholder dermed hjemmelen for den lempelige bevisregel, som er gældende for anerkendelse af sygdomme, som er omfattet af fortegnelsen for erhvervssygdomme.¹¹⁶

4.4.3 Anerkendelse af erhvervssygdomsbegrebet uden for fortegnelsen

Der kan kun ske anerkendelse af erhvervssygdomsbegrebet uden for fortegnelsen, jf. ASL § 7, stk. 1, nr. 2 ved forelæggelse for Erhvervssygdomsudvalget. Dette fremgår af ASL § 7, stk. 3. Sygdommen kan forelægges for Erhvervssygdomsudvalget, såfremt Arbejdsmarkedets Erhvervssikring skønner, at der foreligger en mulighed for anerkendelse for den givne sygdom.¹¹⁷ Arbejdsmarkedets Erhvervssikring vurderer i afgørelser angående anerkendelse af erhvervssygdomme uden for fortegnelsen, om den pågældende skade skal forelægges for Erhvervssygdomsudvalget. Såfremt Arbejdsmarkedets Erhvervssikring skønner, ud fra kendskab til relevant praksis og den medicinske viden på området, at lidelsen ikke vil kunne anerkendes uden for fortegnelsen på grund af lidelsens art, årsagssammenhængen eller påvirkningen, vil sagen som udgangspunkt blive afvist uden forelæggelse for udvalget.¹¹⁸ Såfremt der er mulighed for anerkendelse uden for fortegnelsen, skal Erhvervssygdomsudvalget herefter tage stilling til om sygdommen opfylder kravet, som stilles ved optagelse på fortegnelsen, jf. ASL § 7, stk. 1, nr. 2, 1. led (medicinsk dokumentation). Såfremt sygdommen ikke opfylder det pågældende krav, kan Erhvervssygdomsudvalget vurdere om sygdommen udelukkende eller i overvejende grad må tilregnes arbejdets særlige art, jf. ASL § 7, stk. 1, nr. 2, 2. led.¹¹⁹

Første led af bestemmelsen¹²⁰ bliver sjældent anvendt i praksis, da bestemmelsen normalt udelukkende drejer sig om sygdomme, som forventes snart at blive optaget på fortegnelsen over erhvervssygdomme. Anerkendelse efter ASL § 7, stk. 1, nr. 2 sker derfor oftest efter bestemmelsens andet led om arbejdets særlige art.¹²¹ En sygdom kan anerkendes efter den særlige bestemmelse i ASL § 7, stk. 1, nr. 2, 2. led, såfremt skadelidte under sit arbejde har

¹¹⁶ Kielberg, Mikael: *Arbejdsskadesikringsloven 6. kommenterede udgave*. 6. udg. Karnov Group, 2016, side 474

¹¹⁷ LBK nr. 216 af 27/02/2017 (Lovbekendtgørelse om lov om arbejdsskadesikring), § 7

¹¹⁸ Vejledning om erhvervssygdomme - anmeldt fra 1. januar 2005, 11. udgave, s. 9

¹¹⁹ LBK nr. 216 af 27/02/2017 (Lovbekendtgørelse om lov om arbejdsskadesikring), § 7

¹²⁰ LBK nr. 216 af 27/02/2017 (Lovbekendtgørelse om lov om arbejdsskadesikring), § 7

¹²¹ Vejledning om erhvervssygdomme - anmeldt fra 1. januar 2005, 11 udgave, s. 9

været udsat for yderst belastende forhold. Arbejdsforholdene skal være så atypiske eller ekstraordinære i det konkrete tilfælde, at arbejdsforholdene med stor sandsynlighed vurderes at være årsag til lidelsen. Vurderingen beror på en konkret medicinsk sandsynlighedsvurdering i forhold til om arbejdets særlige art kunne forårsage den pågældende sygdom.¹²² Sagen vil derfor blive afvist, såfremt lidelsen ikke udelukkende eller i overvejende grad er forårsaget af arbejdets særlige art.¹²³

Ankestyrelsen har i principafgørelse 74-17 taget stilling til om tilskadekomnes lidelse kunne anerkendes som en erhvervssygdom på grund af arbejdets særlige art. Skadelidte fik konstateret MCS (duft- og kemikalieoverfølsomhed) og mente, at lidelsen var forårsaget, som følge af sit arbejde som indeklimakonsulent. Ankestyrelsen afviste sygdommen som værende en erhvervssygdom, eftersom der ikke fandtes dokumentation for sygdommens opståen. Dermed opfyldte skadelidte ikke kravet for at få anerkendt sin sygdom uden for fortegnelsen om arbejdets særlige art, da der ikke kunne bevises sammenhæng mellem påvirkningen og sygdommen.¹²⁴

4.4.3.1 Bevisvurdering

Der er efter ASL § 7, stk. 1, nr. 2 hjemmel til at der kan ske anerkendelse af en sygdom som erhvervssygdom, til trods for at sygdommen ikke er optaget på fortegnelsen over erhvervssygdomme.¹²⁵ Bevisreglen efter ASL § 8, som beskrevet i afsnit 4.4.2.2 gælder således ikke for erhvervssygdomme uden for fortegnelsen.¹²⁶

Grundet denne hjemmel efter ASL § 7, stk. 1, nr. 2 kan en sygdom, som efter den aktuelle faglige viden ikke ordinært anses som arbejdsbetinget, anerkendes som en erhvervssygdom efter en konkret vurdering. Der gælder et skærpet beviskrav ved vurderingen af om der kan ske anerkendelse uden for fortegnelsen. Kravet om årsagssammenhæng (kausalitet) skal være opfyldt. Det er en forudsætning for anerkendelse, at der foreligger sikker dokumentation for

¹²² Kielberg, Mikael: *Arbejdsskadesikringsloven 6. kommenterede udgave*. 6. udg. Karnov Group, 2016, s. 454

¹²³ Vejledning om erhvervssygdomme - anmeldt fra 1. januar 2005, 11 udgave, s. 9

¹²⁴ Principafgørelse 74-17

¹²⁵ LBK nr. 216 af 27/02/2017 (Lovbekendtgørelse om lov om arbejdsskadesikring), § 7

¹²⁶ LBK nr. 216 af 27/02/2017 (Lovbekendtgørelse om lov om arbejdsskadesikring), § 8

årsagssammenhæng mellem arbejdet og sygdommen. Der må ikke opstå kvalificeret lægefaglig tvivl om, at sygdommen må tilskrives noget andet end det erhvervsmæssige.¹²⁷

4.5 Betydningen af om en personskade anerkendes som en ulykke eller erhvervssygdom

Førend analysen af ankenævnsafgørelserne finder sted, vil det imidlertid være relevant at undersøge hvilken betydning det har for skadelidte hvilken type af de to arbejdsskader, vedkommende omfattes af. Hertil forekommer det først og fremmest hensigtsmæssigt at vurdere forskellen i erstatningsudmålingen for de to typer af arbejdsskader, idet formålet med ASL er at yde godtgørelse og erstatning til de tilskadekomne eller deres efterladte ved en relevant arbejdsskade.¹²⁸

4.5.1 Erstatningsudmålingen

Det fremgår af ASL § 11, hvilke ydelser som tilskadekomne kan modtage efter loven, når pågældende udsættes for en arbejdsskade.¹²⁹ ASL § 11 opremser udtømmende de ydelser, som skadelidte har mulighed for at få udbetalt.¹³⁰ Der er efter denne bestemmelse blandt andre mulighed for at modtage erstatning for tab af erhvervsevne, jf. § 17 og § 17 a samt godtgørelse for varigt mén, jf. § 18, hvis betingelserne herfor ellers er opfyldt. Der er ikke i loven skelnet mellem de to typer af arbejdsskader i forhold til hvilke ydelser tilskadekomne kan modtage.

På baggrund af ASL er selve størrelsen og udmålingen af erstatningsposterne for ulykker og erhvervssygdomme ens efter loven. Uanset om en arbejdsskade bliver anerkendt som en ulykke, jf. ASL § 6 eller erhvervssygdom, jf. ASL § 7 vil skadelidte kunne modtage samme erstatning efter lovens § 11.¹³¹ Specialet vil derfor ikke belyse yderligere om

¹²⁷ Kielberg, Mikael: *Arbejdsskadesikringsloven 6. kommenterede udgave*. 6. udg. Karnov Group, 2016, s. 455

¹²⁸ LBK nr. 216 af 27/02/2017 (Lovbekendtgørelse om lov om arbejdsskadesikring), § 1

¹²⁹ LBK nr. 216 af 27/02/2017 (Lovbekendtgørelse om lov om arbejdsskadesikring), § 11

¹³⁰ Karnovs noter til LOV nr. 422 af 10/06/2003 (Lov om arbejdsskadesikring) om § 11

¹³¹ LBK nr. 216 af 27/02/2017 (Lovbekendtgørelse om lov om arbejdsskadesikring), § 11

erstatningsposterne, heriblandt kravene til at modtage erstatning for tab af erhvervsevne samt ménogdtgørelse.

4.5.2 Bevisbyrden

Forskellen ved de to typer af arbejdsskader ligger nærmere i bevisbyrden, idet denne er forskellig afhængig af den givne arbejdsskade. Bevisbyrden kan have betydning i forhold til hvor let eller svært det bliver at modtage erstatning efter loven for skadelidte. Det fremgår af de almindelige erstatningsprincipper, at det er vedkommende, der rejser erstatningskravet, der skal sandsynliggøre eller bevise, at denne er erstatningsberettiget. Det er efter disse principper den skadelidte, som har bevisbyrden. Det er derfor den ligefremme bevisbyrde, som anvendes i erstatningssager, medmindre andet fremgår af loven.¹³²

4.5.2.1 Bevisbyrden for ulykker

Når skadelidte bliver udsat for en ulykke efter ASL § 6, stk. 1 er det tilskadekomne som har bevisbyrden for, at der er tale om en ulykke. De almindelige erstatningsprincipper om bevisbyrde finder derfor anvendelse efter ulykkesbegrebet.¹³³ Dette indebærer, at det er skadelidtes risiko, såfremt der ikke kan tilvejebringes fyldestgørende oplysninger om påvirkningen/hændelsen, samt årsagssammenhængen mellem personskaden og påvirkningen/hændelsen. Hvis der foreligger væsentlig tvivl om sammenhængen og tilstedeværelsen af de krav, som fremgår af ASL § 6, stk. 1, vil den pågældende skade blive afvist som værende omfattet af loven. I vurderingen af om skadelidtes ulykkestilfælde anses for at være omfattet af ASL, lægges der vægt på de fremførte oplysninger.¹³⁴ Oplysningerne vil bestå i form af selve anmeldelsen samt skadelidtes lægeerklæring, der udarbejdes i tilknytning til anmeldelsen.¹³⁵

¹³² Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, Praksisbeskrivelse om anerkendelse af ulykker - skader sket 1. januar 2004, 2018, s. 3-4

¹³³ Ankestyrelsens hjemmeside (<https://ast.dk/arbejdsskader/anerkendelse/arbejdsulykker>)

¹³⁴ 2002/1 LSF 216 (Forslag til lov om arbejdsskadesikring), Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser, "Til § 6"

¹³⁵ Kielberg, Mikael: *Arbejdsskadesikringsloven 6. kommenterede udgave*. 6. udg. Karnov Group, 2016, s. 264

4.5.2.2 Bevisbyrden for erhvervssygdomme

Når skadelidte i stedet bliver omfattet af erhvervssygdomsbegrebet, jf. ASL § 7, stk. 1 afhænger bevisbyrden af om tilskadekomne får anerkendt arbejdsskaden som en erhvervssygdom i henhold til lovens § 7, stk. 1, nr. 1 eller § 7, stk. 1, nr. 2.

4.5.2.2.1 Erhvervssygdomme inden for fortegnelsen

Ved ASL § 7, stk. 1, nr. 1 om anerkendelse af listesygdomme, skal tilskadekomne godtgøre, at vedkommende har været udsat for en skadegørende påvirkning, som er opremset i erhvervssygdomsfortegnelsen. Derudover skal skadelidte bevise, at denne har en listesygdom efter erhvervssygdomsfortegnelsen. Det er for disse forhold de almindelige bevisregler, som gøres gældende.¹³⁶ Erhvervssygdomslisten er objektivt opstillet, hvorfor skadelidte blot skal kunne dokumentere betingelserne for at være omfattet af den pågældende sygdom. Hvis skadelidte kan dokumentere de pågældende betingelser, så findes dette tilstrækkeligt til bevisvurderingen, medmindre skaden med overvejende sandsynlighed skyldes andre forhold end de erhvervsmæssige, jf. ASL § 8, stk. 1. Der gælder dog omvendt bevisbyrde ved spørgsmålet om der foreligger medicinsk kausalitet (sammenhæng) mellem lidelsen og påvirkningen.¹³⁷ Den omvendte bevisbyrde udspringer fra bekendtgørelsens § 1, stk. 1, nr. 3¹³⁸ samt ASL § 8, stk. 1. Der er efter disse bestemmelser en formodning for, at lidelsen skyldes arbejdet, hvorfor bevisbyrden herfor er lempeligere. Årsagssammenhængen mellem lidelsen og påvirkningen skal derfor anerkendes, medmindre der foreligger forhold, som sandsynliggør at sygdommen hovedsageligt skyldes andre forhold end de erhvervsmæssige.¹³⁹

¹³⁶ Kielberg, Mikael: *Arbejdsskadesikringsloven 6. kommenterede udgave*. 6. udg. Karnov Group, 2016, s. 376

¹³⁷ Kielberg, Mikael: *Arbejdsskadesikringsloven 6. kommenterede udgave*. 6. udg. Karnov Group, 2016, s. 378

¹³⁸ BEK nr. 960 af 28/06/2016 (Bekendtgørelse om fortegnelse over erhvervssygdomme anmeldt fra 1. januar 2005)

¹³⁹ LBK nr. 216 af 27/02/2017 (Lovbekendtgørelse om lov om arbejdsskadesikring), § 8

4.5.2.2.2 Erhvervssygdomme uden for fortegnelsen

Ved ASL § 7, stk. 1, nr. 2. om anerkendelse af 'andre sygdomme' gælder den almindelige bevisbyrde. I afsnit 4.4.3.1 om bevisvurdering blev det anført, at ASL § 8, stk. 1 ikke gælder for disse 'andre sygdomme'.¹⁴⁰ Der er således ingen formodning for sammenhæng mellem erhverv og sygdom ved disse sygdomme. Skadelidte har derfor bevisbyrden for at godtgøre, at vedkommende lider af sygdommen, at arbejdsforholdene har været særligt belastende, samt at der foreligger årsagssammenhæng mellem arbejdets særlige art og lidelsen.

Myndigheden har dog pligt til at søge sagen oplyst på bedste vis, hvorfor bevisbyrden herved lempes.¹⁴¹

Ud fra ovenstående gennemgang af bevisbyrden kan det formodes, at bevisbyrden for erhvervssygdomme, jf. ASL § 7, stk. 1 overordnet set er lempeligere end for ulykker, jf. ASL § 6, stk. 1.¹⁴² Den lempeligere bevisbyrde medfører, at skadelidte har lettere ved at godtgøre kravene for opfyldelse af erhvervssygdomsbegrebet.

4.6 Vurdering af om der kan ske anerkendelse efter begge typer af arbejdsskader

Det findes ydermere relevant at belyse, om der kan ske anerkendelse af begge typer af arbejdsskader, eller om den pågældende skade kun kan omfattes af ét af begreberne. I forhold til dette har Ankestyrelsen udtalt, at der i praksis kun kan ske anerkendelse efter ét af de to typer af arbejdsskader, såfremt der er tale om den 'samme skade'.¹⁴³ Dette formodningsvist på baggrund af de erstatnings- og godtgørelsesyndelser, som tilskadekomne har mulighed for at modtage efter ASL.¹⁴⁴ Det er derfor udelukkende, hvis skaden kan opdeles i en initialskaade og en mérskade, at den pågældende arbejdsskade har mulighed for at blive anerkendt efter begge skadebegreber, hvis kravene for de særskilte typer af arbejdsskader findes opfyldt. Såfremt der foreligger en forværring af den pågældende skade, bliver denne mérskade således

¹⁴⁰ LBK nr. 216 af 27/02/2017 (Lovbekendtgørelse om lov om arbejdsskadesikring), § 8

¹⁴¹ Kielberg, Mikael: *Arbejdsskadesikringsloven 6. kommenterede udgave*. 6. udg. Karnov Group, 2016, s. 455-456

¹⁴² Kielberg, Mikael: *Arbejdsskadesikringsloven 6. kommenterede udgave*. 6. udg. Karnov Group, 2016, s. 474

¹⁴³ Mailkorrespondance med ankechefen, spørgsmål B (Bilag 2)

¹⁴⁴ LBK nr. 216 af 27/02/2017 (Lovbekendtgørelse om lov om arbejdsskadesikring), § 11

ikke betragtet som værende omfattet af ‘samme skade’.¹⁴⁵ Dette kan blandt andre udledes af principafgørelse 2-09 omhandlende skadelidtes forværring af en forudbestående skuldersygdom, som var forårsaget som følge af tilskadekomnes arbejde som tømrer. Ankestyrelsen lagde til grund, at et efterfølgende løft af en vanskelig håndterbar sav under akavede forhold, var relevant belastende i forhold til at påføre en mérskade, hvorfor skadelidte fik anerkendt sin mérskade som en ulykke.¹⁴⁶

Der findes dog tilfælde, hvor den samme arbejdsskade både er blevet anerkendt som værende en ulykke samt en erhvervssygdom. I disse tilfælde ophører en af afgørelserne formodningsvist, idet skadelidte kun har krav på at modtage godtgørelse og erstatning for sin arbejdsskade én gang, når der er tale om samme skade.¹⁴⁷ Der skete blandt andre anerkendelse efter begge skadebegreber i knæskadesagen, som analyseres i afsnit 5.3. Grunden til at der alligevel kan ske anerkendelse efter begge skadebegreber i praksis kan udledes af ASL kapitel 7 omhandlende anmeldelse og sagsbehandling. Det fremgår af ASL § 32, at “Anmeldelsespligten påhviler den sikringspligtige arbejdsgiver for så vidt angår ulykker”.¹⁴⁸ Derudover fremgår det af ASL § 34, at:

*“Beskæftigelsesministeren fastsætter regler om, at læger og tandlæger skal anmelde såvel klare som formodede tilfælde af erhvervssygdomme, som de pågældende gennem deres erhverv bliver bekendt med, til Arbejdsmarkedets Erhvervssikring og Arbejdstilsynet.”*¹⁴⁹

De førnævnte bestemmelser indeholder dermed, at tilskadekomnes indtrufne lidelse anmeldes af forskellige parter, afhængig af skadelidtes skadetype. Dertil kan det anses for sandsynligt, at henholdsvis ulykker og erhvervssygdomme behandles i forskellige afdelinger i Arbejdsmarkedets Erhvervssikring. Disse afdelinger arbejder formodningsvist selvstændigt, hvorfor der kan opstå tilfælde, hvor den samme skade anerkendes efter begge skadebegreber (dobbel anerkendelse). Dette virker umiddelbart sandsynligt, eftersom Arbejdsmarkedets

¹⁴⁵ [Mailkorrespondance med ankechefen, spørgsmål B (Bilag 2)]

¹⁴⁶ Principafgørelse 2-09

¹⁴⁷ Knæskadesagen (Bilag 5)

¹⁴⁸ LBK nr. 216 af 27/02/2017 (Lovbekendtgørelse om lov om arbejdsskadesikring), § 32

¹⁴⁹ LBK nr. 216 af 27/02/2017 (Lovbekendtgørelse om lov om arbejdsskadesikring), § 34

Erhvervssikring på sigt ophæver afgørelsen for en af de to anerkendte skadetyper, således der ikke sker dobbelt anerkendelse.¹⁵⁰

4.7 Forskellen på fysiske- og psykiske skader

De udvalgte afgørelser i analysegennemgangen i afsnit 5 omhandler både skadelidtes fysiske og psykiske lidelser, hvorfor det findes relevant at belyse, hvorvidt en fysisk og en psykisk skade findes sammenlignelige.

Umiddelbart er der stor forskel på om en arbejdsskade er i fysisk eller psykisk form. En fysisk skade såvel som en psykisk skade kan begge anerkendes som en arbejdsskade enten som en ulykke, jf. ASL § 6¹⁵¹ eller en erhvervssygdom, jf. lovens § 7. Det er ikke et krav, at der er tale om en diagnose, som fremgår af en diagnoseliste, men skaden kan først anerkendes når man har identificeret en eller flere personskader.¹⁵² Dog er det formodningsvist nemmere at anerkende en fysisk skade frem for en psykisk skade, da de fysiske skader er lettere at se. Dette bekræftes af den gældende bekendtgørelse om fortegnelse over erhvervssygdomme, som er anmeldt fra 1. januar 2005. Det fremgår af denne liste, at kun to typer psykiske skader er optaget på erhvervssygdomslisten. Under gruppe F på listen over psykiske lidelser omfattes den posttraumatiske belastningsreaktion samt depression, hvis betingelserne herfor ellers er gældende. Dette betyder i praksis, at ovennævnte psykiske lidelser er nemmere at få anerkendt som en arbejdsskade end andre psykiske lidelser.¹⁵³ For andre psykiske sygdomme end de ovennævnte findes stadig ikke ifølge Erhvervssygdomsudvalget tilstrækkelig sammenhæng til den psykiske belastning på arbejdet. De andre typer af sygdomme kan derfor kun anerkendes ved forelæggelse for udvalget, som skal nå frem til, at sygdommen med overvejende sandsynlighed kunne tilskrives arbejdet.¹⁵⁴ Det kan derfor fastslås ud fra arbejdsskadebegrebet, at det er nemmere at opnå en anerkendelse af den psykiske skade efter

¹⁵⁰ Mailkorrespondance med ankechefen, spørgsmål A+B (Bilag 2)

¹⁵¹ 2002/1 LSF 216 (Forslag til lov om arbejdsskadesikring), bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser, "Til § 6"

¹⁵² 2002/1 LSF 216 (Forslag til lov om arbejdsskadesikring), bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser, "Til § 6"

¹⁵³ BEK nr. 960 af 28/06/2016 (Bekendtgørelse om fortegnelse over erhvervssygdomme anmeldt fra 1. januar 2005)

¹⁵⁴ LBK nr. 216 af 27/02/2017 (Lovbekendtgørelse om lov om arbejdsskadesikring), § 7

ulykkesbegrebet end efter erhvervssygdomsbegrebet. De psykiske lidelser bliver dog i stigende grad anerkendt som en arbejdsskade, eftersom Erhvervssygdomsudvalget skal tage stilling til stadig voksende mængder sager på området.¹⁵⁵ Hertil kan det formodes, at de fysiske og psykiske personskader er sammenlignelige, eftersom den eneste forskel ved de pågældende former for lidelser er, at det umiddelbart er sværere at få anerkendt en psykisk lidelse end en fysisk lidelse. Dette bekræftes desuden ved, at blandt andre forbigående smerter og psykiske symptomer findes tilstrækkelige til at opfylde betingelsen om en relevant personskade, hvorfor det formodningsvist ikke har nogen indflydelse, hvorvidt lidelsen foreligger i fysisk eller psykisk form. Desuden har skadelidte, i de udvalgte afgørelser i specialet, allerede fået konstateret en relevant personskade, hvorfor forskellen på fysiske- og psykiske skader ikke uddybes nærmere i specialet.

5. Analyse af afgørelser

I dette kapitel anvendes en række ikke-offentliggjorte ankenævnsafgørelser til at analysere, hvilken betydning påvirkningens tidsmæssige udstrækning har i vurderingen af, om der er tale om en ulykke eller erhvervssygdom.

5.1 Piratsagen

I denne analyse gennemgang vil Piratsagen¹⁵⁶ blive behandlet, eftersom det findes interessant, at afgørelsen blev anerkendt efter ulykkesbegrebet, selvom påvirkningens tidsmæssige udstrækning varede i mere end seks måneder.

Arbejdsskadestyrelsens (nu Arbejdsmarkedets erhvervssikring) afgørelse fra maj 2014 er ikke offentliggjort, da den ansvarlige ankechef på daværende tidspunkt ikke vurderede at afgørelsen skulle behandles principielt. Afgørelsen indeholder desuden følsomme oplysninger om skadelidte, hvorfor denne er blevet anonymiseret.¹⁵⁷ Eftersom afgørelsen er blevet anonymiseret, vil den derfor blive refereret til som 'Piratsagen' i specialet.

¹⁵⁵ Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings hjemmeside, (<https://www.aes.dk/da/Temaer/Psykiske-arbejdsskader/De-psykiske-arbejdsskaders-historie.aspx>)

¹⁵⁶ Piratsagen - Arbejdsskadestyrelsens afgørelse om anerkendelse af en ulykke (Bilag 3)

¹⁵⁷ Mailkorrespondance med ankechefen, spørgsmål 1 (Bilag 2)

5.1.1 Sagens faktum

Piratsagen omhandler et besætningsmedlem, som blev taget som gidsel sammen med resten af besætningen af pirater. Eftersom afgørelsen er blevet anonymiseret, er det ikke muligt at belyse hvilket skib skadelidte var ombord på, samt generelt hvor hændelsen fandt sted. Det fremgik af skadelidtes beretning, at under skibets kapring blev skadelidte og resten af besætningen samlet på skibsbroen. I den forbindelse blev der affyret skud mod skibet, som nær havde ramt kaptajnen. Dette resulterede i, at skadelidte blev angst samt i høj grad frygtede for sit liv. For at søge dække opholdte hele besætningen sig derefter i et aflåst maskinrum, hvor kaptajnen anvendte radioen til at tilkalde hjælp. Kort tid efter benyttede piraterne en forhammer til at slå hul i skibsdøren. Det tog piraterne fem timer at slå et hul, som var stort nok til, at besætningsmedlemmerne ville kunne komme igennem. Da besætningsmedlemmerne kom ud fra maskinrummet, blev skadelidte både sparket samt slået af piraterne. Piraterne truede besætningen med en 45-kaliberriffel, hvorfor skadelidte endnu engang frygtede for sit liv. Besætningen blev herefter holdt indespærret i maskinrummet i 4 dage.

Besætningen blev efterfølgende flyttet til piraternes moderskib, hvilket indebar tre søvnløse nætter for skadelidte. Piraterne var voldelige over for besætningen, hvilket havde nogle mærkbare følger for skadelidte. Skadelidte frygtede konstant for sit liv, samt hvad der ville ske med hans familie. Det klarlægges ikke i afgørelsen, om frygten vedrørende hans familie var begrundet i reelle trusler fra piraterne eller andre forhold. Piraterne tilbageholdte gidslerne på moderskibet i seks måneder. Derefter blev gidslerne flyttet til et skjulested på land, indtil de blev frigivet (ukendt dato grundet anonymisering). Besætningsmedlemmerne oplevede under hele perioden for gidseltagningen omfattende trusler og blev udsat for adskillige voldelige hændelser.

Det fremgik af skadelidtes psykiatriske rapport, at han havde fået flere psykiske mén efter angrebet. Han oplevede problemer i form af nedsat humør, nedsat energi, koncentrationsbesvær, flashbacks, nedsat hukommelse samt en tilbøjelighed til at blive irriteret. Derudover oplevede skadelidte mareridt 2-3 gange ugentligt samt angsttilfælde.

Søvnkvaliteten var ligeledes nedsat. Ud fra dette blev det konkluderet, at skadelidte led af en posttraumatisk belastningsreaktion. Symptomerne kunne dog i nogen grad behandles.¹⁵⁸

5.1.2 Arbejdsskadestyrelsens afgørelse

Arbejdsskaden blev anerkendt af Arbejdsskadestyrelsen som værende en ulykke efter ASL § 6, stk. 1. Baggrunden for dette var, at skadelidte “...havde umiddelbare psykiske symptomer og gerningsindholdet i forbrydelsen var realiseret indenfor fem dage”.¹⁵⁹

Arbejdsskadestyrelsen har dermed umiddelbart lagt særlig vægt på påvirkningens tidsmæssige udstrækning. Arbejdsskadestyrelsen lagde ydermere til grund, at “selvom forbrydelsen ikke ophørte efter fem dage var der indtruffet en personskade indenfor fem dage”.¹⁶⁰ Arbejdsskadestyrelsen lagde dermed til grund, at selve personskaden var indtruffet inden for tidsperioden for ulykker. Ud fra afgørelsen kan det formodes, at der skelnes imellem dét at blive taget til gidsel (gidseltagningen) og hele perioden hvor skadelidte blev holdt som gidsel. Det var selve dét at blive taget til gidsel, som blev betragtet som kilden til de psykiske lidelser. Gidseltagningen var dermed hændelsen, og det blev derfor ikke tillagt betydning, at forbrydelsen fortsatte efter fem dages fristen for ulykker.¹⁶¹

5.1.3 Sammenfattende betragtninger

Arbejdsskadestyrelsen tager tilsyneladende kun stilling til, om skaden kan anerkendes som en ulykke, jf. ASL § 6. Ud fra sagens faktum er det dog relevant at se nærmere på, om skaden ligeledes kunne have været anerkendt som en erhvervssygdom, jf. ASL § 7. Dette på baggrund af, at påvirkningens tidsmæssige udstrækning strækker sig over en betydeligt længere periode end de lovbestemte fem dage. Det er sandsynligt, at kravene for opfyldelse efter ulykkesbegrebet alligevel var til stede. På baggrund af dette, findes det derfor interessant at opstille de momenter, som sandsynligvis kunne tale for anerkendelse efter henholdsvis ulykkesbegrebet samt erhvervssygdomsbegrebet.¹⁶²

¹⁵⁸ Piratsagen - Arbejdsskadestyrelsens afgørelse om anerkendelse af en ulykke (Bilag 3), s. 1-2

¹⁵⁹ Piratsagen - Arbejdsskadestyrelsens afgørelse om anerkendelse af en ulykke (Bilag 3), s. 2

¹⁶⁰ Piratsagen - Arbejdsskadestyrelsens afgørelse om anerkendelse af en ulykke (Bilag 3), s. 2

¹⁶¹ Piratsagen - Arbejdsskadestyrelsens afgørelse om anerkendelse af en ulykke (Bilag 3), s. 2-3

¹⁶² Piratsagen - Arbejdsskadestyrelsens afgørelse om anerkendelse af en ulykke (Bilag 3)

5.1.3.1 Ulykkesbegrebet

Det fremgår, som anført af afgørelsen, at skadelidte fik anerkendt sin psykiske lidelse efter ulykkesbegrebet, jf. ASL § 6, stk. 1. Dette på baggrund af, at personskaden allerede var indtrådt inden for fem dage.¹⁶³ Det blev beskrevet i afsnit 4.3.1, omhandlende anerkendelse af ulykkesbegrebet, jf. ASL § 6, stk. 1, at der i loven er opremset tre krav, som skal opfyldes for at en arbejdsskade er omfattet af begrebet. Først skal det vurderes om der er tale om en retlig relevant personskade. I afsnit 4.3.1.1 omhandlende personskade blev det belyst, at selv psykiske symptomer og forbigående smerter vil kunne opfylde kravet om, at der skal være tale om en personskade. Det fremgår af afgørelsen, at skadelidte havde “...*umiddelbare psykiske symptomer...*”,¹⁶⁴ hvorfor der foreligger en retlig relevant personskade. Dernæst skal denne personskade være forårsaget af en hændelse/påvirkning, som har en biologisk naturlig og logisk sammenhæng med skadens opståen. Den posttraumatiske belastningsreaktion ville ikke være opstået, hvis skadelidte ikke havde været udsat for den traumatiske hændelse i form af kidnapningen. Derfor må det formodes, at der foreligger relevant årsagssammenhæng mellem den indtrufne skade og hændelsen/påvirkningen. Det sidste krav består af påvirkningens tidsmæssige udstrækning på de lovbestemte 5 dage. Dette krav er især omdrejningspunktet i denne afgørelse, idet kravet giver anledning til tvivl. Det kan diskuteres, hvorvidt afgørelsen er i overensstemmelse med ASL § 6, stk. 1¹⁶⁵ om påvirkningens tidsmæssige udstrækning fra pludseligt og indtil fem dage, eftersom skadelidte som anført var fanget i en længere periode. Dog bliver der i afgørelsen lagt vægt på, at personskaden allerede var indtruffet inden for de lovbestemte fem dage. Ordlyden af førnævnte bestemmelse er, at personskaden skal ske indenfor fem dage. Eftersom personskaden blev vurderet som værende indtrådt indenfor den lovbestemte tidsmæssige afgrænsning, kan det formodes, at det sidste krav ligeledes findes opfyldt. Dette indebærer, at det kan anses for sandsynligt, at alle tre krav for anerkendelse af ulykkestilfælde, som ASL opremser, findes opfyldt.

¹⁶³ Piratsagen - Arbejdsskadestyrelsens afgørelse om anerkendelse af en ulykke (Bilag 3), s. 2

¹⁶⁴ Piratsagen - Arbejdsskadestyrelsens afgørelse om anerkendelse af en ulykke (Bilag 3), s. 2

¹⁶⁵ LBK nr. 216 af 27/02/2017 (Lovbekendtgørelse om lov om arbejdsskadesikring), § 6

5.1.3.2 Erhvervssygdomsbegrebet

Det antages ud fra afgørelsen, at den posttraumatiske belastningsreaktion ikke blev anerkendt som værende en erhvervssygdom, jf. ASL § 7, idet Arbejdsskadestyrelsen vurderede arbejdsskaden som værende et ulykkestilfælde.¹⁶⁶ Det interessante i afgørelsen som anført ovenfor er påvirkningens tidsmæssige udstrækning, som adskiller de to typer af arbejdsskader. Den traumatiserende påvirkning i form af at kidnapningen strækker sig over en periode på mindst seks måneder, hvorfor påvirkningens tidsmæssige udstrækning i høj grad overskrider grænsen for ulykkestilfælde.¹⁶⁷ Ud fra afgørelsen kan det konstateres, at besætningen oplevede traumatiserende hændelser under hele gidseltagningen. Besætningen blev under hele hændelsesforløbet udsat for grove trusler, pression og tortur. Det fremgår ligeledes af afgørelsen, at voldshandlingerne blev mere voldsomme løbende under forhandlingsperioden om løsesum for besætningen.¹⁶⁸ Det kan derfor diskuteres, om arbejdsskaden også eller i stedet kunne blive anerkendt som en erhvervssygdom, jf. ASL § 7.

Skadelidtes arbejdsskade var i form af en posttraumatisk belastningsreaktion, som netop ligger inden for fortegnelsen over erhvervssygdomme.¹⁶⁹ Posttraumatisk belastningsreaktion er én af de to typer af psykiske sygdomme, som fremgår af den pågældende liste (Gruppe F.1). Det er ifølge listen en betingelse for anerkendelse af en posttraumatisk belastningsreaktion efter fortegnelsen, at påvirkningen, som har forårsaget lidelsen, har været yderst traumatiserende eller exceptionelt truende.¹⁷⁰ Gidseltagningen i denne afgørelse betragtes i høj grad som værende en særdeles traumatiserende begivenhed.

Det fremgår af Arbejdsskadestyrelsens begrundelse, at den psykiske skade blev forårsaget af, at skadelidte blev "*...holdt som gidsel*".¹⁷¹ Dette var et af de afgørende momenter i argumentationen for at skadelidte kunne opnå anerkendelse efter ulykkesbegrebet, jf. ASL § 6, stk. 1. Der kan på baggrund af Arbejdsskadestyrelsens begrundelse argumenteres for, at påvirkningens tidsmæssige udstrækning fandt sted i en længere periode end de 5 dage.

¹⁶⁶ Mailkorrespondance med ankechefen, spørgsmål 2 (Bilag 2)

¹⁶⁷ Piratsagen - Arbejdsskadestyrelsens afgørelse om anerkendelse af en ulykke (Bilag 3), s. 2

¹⁶⁸ Piratsagen - Arbejdsskadestyrelsens afgørelse om anerkendelse af en ulykke (Bilag 3), s. 2

¹⁶⁹ BEK nr. 960 af 28/06/2016 (Bekendtgørelse om fortegnelse over erhvervssygdomme anmeldt fra 1. januar 2005)

¹⁷⁰ BEK nr. 960 af 28/06/2016 (Bekendtgørelse om fortegnelse over erhvervssygdomme anmeldt fra 1. januar 2005)

¹⁷¹ Piratsagen - Arbejdsskadestyrelsens afgørelse om anerkendelse af en ulykke (Bilag 3), s. 3

Påvirkningens tidsmæssige udstrækning og dermed perioden for kidnapning fandt sted i over seks måneder. Det kan derfor diskuteres om Arbejdsskadestyrelsen i stedet burde have lagt vægt på selve gidseltagningen i første omgang frem for at blive 'holdt som gidsel', idet selve ordlyden af momentet imidlertid i højere grad lægger op til at hele hændelsesforløbet skulle tages i betragtning.

Et andet afgørende moment i Arbejdsskadestyrelsens begrundelse var, at selve personskaden allerede var realiseret inden for de lovbestemte fem dage efter ulykkesbegrebet, eftersom det blev antaget at skadelidte allerede havde psykiske symptomer inden for tidsperioden for ulykker.¹⁷² Det blev derfor ikke tillagt nogen betydning, at påvirkningens tidsmæssige udstrækning varede i en væsentligt længere tidsperiode. Arbejdsskadestyrelsen havde derfor umiddelbart kun taget stilling til om skadelidtes tilstand var opstået inden for de lovbestemte fem dage, jf. ASL § 6, stk. 1. Det kan i den forbindelse diskuteres, hvorvidt Arbejdsskadestyrelsen kunne have taget stilling til hele hændelsesforløbet, og dermed om skadelidtes tilstand blev forværret efter hele tidsperioden for kidnapning. Det virker sandsynligt, at sygdommen ville blive forværret efter en længere periode med hændelser af katastrofeagtig natur. Dette kan dog være udtryk for, at det ikke har nogen betydning, hvor svær en posttraumatisk belastningsreaktion skadelidte har fået. Uanset i hvilken grad tilskadekomne lider af sygdommen vil denne stadigvæk være omfattet af bekendtgørelsen.¹⁷³ Denne påstand bekræftes umiddelbart af samme bekendtgørelse, idet bekendtgørelsens gruppe F.1 om den posttraumatiske belastningsreaktion ikke er inddelt i sværhedsgrader, men blot dækker over lidelsen generelt. Det er dog fortsat uklart, hvorfor arbejdsskadestyrelsen ikke tager hele påvirkningsperioden i betragtning, da Arbejdsskadestyrelsen selv lagde vægt på, at det er perioden, hvor skadelidte blev 'holdt som gidsel', som blandt andre momenter er afgørende for udfaldet.¹⁷⁴ Med Arbejdsskadestyrelsens moment taget i betragtning virker det dermed hensigtsmæssigt at personskaden også eller i stedet kunne blive anerkendt som en erhvervssygdom, jf. ASL § 7, stk. 1.

¹⁷² Piratsagen - Arbejdsskadestyrelsens afgørelse om anerkendelse af en ulykke (Bilag 3), s. 2

¹⁷³ BEK nr. 960 af 28/06/2016 (Bekendtgørelse om fortegnelse over erhvervssygdomme anmeldt fra 1. januar 2005)

¹⁷⁴ Piratsagen - Arbejdsskadestyrelsens afgørelse om anerkendelse af en ulykke (Bilag 3), s. 3

5.2 Kuttersagen

I følgende analyse gennemgang behandles Kuttersagen, eftersom disse afgørelser på samme måde som Piratsagen omhandler skadelidtes posttraumatiske belastningsreaktion. Til sammenligning sker der ligeledes i Kuttersagen et afslag på anerkendelse af en erhvervssygdom, jf. ASL § 7,¹⁷⁵ hvorefter der i stedet i både Piratsagen og Kuttersagen sker anerkendelse efter ASL § 6 om ulykkesbegrebet.¹⁷⁶

Ankestyrelsens afgørelser fra d. 22. august 2017 omhandlende skadelidtes psykiske sygdom i forhold til anerkendelse efter ulykkesbegrebet samt erhvervssygdomsbegrebet er ikke offentliggjort, da disse indeholder følsomme oplysninger om skadelidte. Hertil fandtes afgørelserne meget konkrete af ankechefen, hvorfor disse ikke blev afgjort som en principiel sag.¹⁷⁷ Afgørelserne er i denne forbindelse blevet anonymiseret og vil derfor blive refereret til som 'Kuttersagen' i specialet.

5.2.1 Sagens faktum

Skadelidte arbejdede i 2012, som en fisker. Den 16. oktober 2012 arbejdede skadelidte på en kutter, hvor vedkommende stod og sorterede hummere sammen med fiskeskipperen. Kutteren stødte pludseligt sammen med et andet skib og knækkede dermed forstavnen. Skadelidte kom selv ind til land, men hvis kutteren havde ramt det andet skib anderledes, havde der været fare for at skibet var sunket. Ifølge skadelidtes egen læge, var skadelidte tydeligt berørt efter hændelsen. Efterfølgende i 2015 arbejdede skadelidte på en anden kutter. Den 27. februar 2015 stødte kutteren sammen med et skib, hvor skadelidte oplevede at kutteren brækkede, som ved den tidligere kollision i 2012. Derudover havde skadelidte det dårligt med fiskeskipperen, eftersom skadelidte ad flere gange var nødsaget til at vække fiskeskipperen, idet skipperen var faldet i søvn, imens han havde vagt.¹⁷⁸

¹⁷⁵ Kuttersagen - Ankestyrelsens afgørelse om afslag på anerkendelse af en erhvervssygdom (Bilag 4)

¹⁷⁶ Kuttersagen - Ankestyrelsens afgørelse om anerkendelse af en ulykke (Bilag 5)

¹⁷⁷ [Mailkorrespondance med ankechefen, spørgsmål 3 (Bilag 2)]

¹⁷⁸ Kuttersagen - Ankestyrelsens afgørelse om afslag på anerkendelse af en erhvervssygdom (Bilag 4), s. 2-3

5.2.2 Ankestyrelsens afgørelse

Kuttersagen blev først afgjort af Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, som gav afslag på anerkendelse efter erhvervssygdomsbegrebet, jf. ASL § 7. Skadelidte ankede i den forbindelse sagen, hvorfor Ankestyrelsen efterfølgende afgjorde sagen. Dog anerkendte Ankestyrelsen ligeledes heller ikke skadelidtes posttraumatiske belastningsreaktion, som værende omfattet af erhvervssygdomsbegrebet efter ASL § 7. Ankestyrelsen var dermed enige i, at skadelidtes posttraumatiske belastningsreaktion ikke kunne anses som værende en erhvervssygdom.¹⁷⁹ Baggrunden for Ankestyrelsens resultat var, at den posttraumatiske belastningsreaktion i dette tilfælde måtte tilregnes nogle andre forhold end de samlede erhvervsmæssige belastninger, som skadelidte havde været udsat for i sit arbejde som fisker. Grundet dette, kunne sygdommen ikke anerkendes efter fortegnelsen over erhvervssygdomme, jf. ASL § 7, stk. 1. Ankestyrelsen nåede ligeledes frem til, at skadelidte på samme måde ikke kunne omfattes af erhvervssygdomsbegrebet uden for fortegnelsen, jf. ASL § 7, stk. 2, da betingelserne herfor ikke kunne opfyldes.¹⁸⁰

I vurderingen af om der var tale om en erhvervssygdom lagde Ankestyrelsen vægt på, at skadelidte i høj grad var påvirket af hændelsen i 2012. De lagde ligeledes vægt på, at skadelidte allerede året efter havde fået det markant bedre, og at de pågældende gener var gået i sig selv. Det var først efter den sidste hændelse d. 27. februar 2015, at skadelidte påførte sig vedvarende psykiske gener og udviklede herved en posttraumatisk belastningsreaktion. Ud fra dette konkluderede Ankestyrelsen, at førnævnte sygdom med overvejende sandsynlighed skyldtes hændelsen d. 27. februar 2015, og ikke de samlede erhvervsmæssige belastninger. Dette medførte, at skaden ikke kunne anerkendes som en erhvervssygdom hverken efter eller uden for fortegnelsen, jf. ASL § 7.¹⁸¹

Det fremgår dog af afgørelsen, at skadelidtes posttraumatiske belastningsreaktion blev anerkendt som en arbejdsskade i skadelidtes '04-sag'.¹⁸² I denne afgørelse¹⁸³ anerkendte Ankestyrelsen sygdommen, som en ulykke efter ASL § 6, stk. 1. Dette på baggrund af, at hændelsen d. 27. februar 2015 med overvejende sandsynlighed var årsag til lidelsen, samt at

¹⁷⁹ Kuttersagen - Ankestyrelsens afgørelse om afslag på anerkendelse af en erhvervssygdom (Bilag 4), s. 1

¹⁸⁰ Kuttersagen - Ankestyrelsens afgørelse om afslag på anerkendelse af en erhvervssygdom (Bilag 4), s. 2

¹⁸¹ Kuttersagen - Ankestyrelsens afgørelse om afslag på anerkendelse af en erhvervssygdom (Bilag 4), s. 3

¹⁸² Kuttersagen - Ankestyrelsens afgørelse om afslag på anerkendelse af en erhvervssygdom (Bilag 4), s. 4

¹⁸³ Kuttersagen - Ankestyrelsens afgørelse om anerkendelse af en ulykke (Bilag 5)

denne hændelse i sig selv var tilstrækkelig til at forårsage den posttraumatiske belastningsreaktion. Der blev særligt lagt vægt på hændelsens katastrofeagtige natur, som medførte “...*psykisk ubehag*”¹⁸⁴ hos skadelidte. Desuden lagde Ankestyrelsen til grund for resultatet, at tilskadekomne ikke havde psykiske gener før hændelsen, hvorfor der var tale om en ulykke, jf. ASL § 6, stk. 1.¹⁸⁵

5.2.3 Sammenfattende betragtninger

Det kan ud fra Ankestyrelsens resultat diskuteres om de samlede arbejdsmæssige belastninger, som skadelidte blev udsat for, i stedet eller også kunne anses som tilstrækkelige til at skadelidte kunne opnå anerkendelse efter erhvervssygdomslisten, jf. ASL § 7, stk. 1. Dette er dog ikke ensbetydende med, at kravene til opfyldelse af ulykkesbegrebet ikke var til stede. På samme måde som i Piratsagen, vil de momenter, som sandsynliggør muligheden for anerkendelse efter henholdsvis ulykkesbegrebet og erhvervssygdomsbegrebet opstilles i særskilte afsnit nedenfor.

5.2.3.1 Ulykkesbegrebet

Det fremgår som anført af Kuttersagen, at skadelidtes posttraumatiske belastningsreaktion blev anerkendt som en ulykke, jf. ASL § 6, stk. 1. Hændelsen havde efter en lægefaglig vurdering “...*en karakter og et omfang, der er egnet til at forårsage din posttraumatiske belastningsreaktion*”.¹⁸⁶ Dette på baggrund af, at hændelsen var af katastrofeagtig natur. Det blev beskrevet i afsnit 4.3.1, omhandlende anerkendelse af ulykkesbegrebet, jf. ASL § 6, stk. 1, at der i loven er opremset tre krav, som skal opfyldes for at en arbejdsskade er omfattet af begrebet.

Først skal det vurderes, om der er tale om en retlig relevant personskade. Det fremgår af afgørelsen, at hændelsen havde givet tilskadekomne et “...*psykisk ubehag*”,¹⁸⁷ som senere udviklede sig til den pågældende sygdom. Ud fra dette kan det formodes, at der foreligger en retlig relevant personskade. Dernæst skal denne personskade være forårsaget af en

¹⁸⁴ Kuttersagen - Ankestyrelsens afgørelse om anerkendelse af en ulykke (Bilag 5), s. 3

¹⁸⁵ Kuttersagen - Ankestyrelsens afgørelse om anerkendelse af en ulykke (Bilag 5), s. 3

¹⁸⁶ Kuttersagen - Ankestyrelsens afgørelse om anerkendelse af en ulykke (Bilag 5), s. 3

¹⁸⁷ Kuttersagen - Ankestyrelsens afgørelse om anerkendelse af en ulykke (Bilag 5), s. 3

hændelse/påvirkning, som har en biologisk naturlig og logisk sammenhæng med skadens opståen. Den posttraumatiske belastningsreaktion ville ikke være opstået, såfremt skadelidte ikke havde været udsat for den traumatiske hændelse i form af kollisionen. Derfor må det formodes, at der foreligger relevant årsagssammenhæng mellem den indtrufne skade og hændelsen/påvirkningen. Det sidste krav består af påvirkningens tidsmæssige udstrækning på de lovbestemte 5 dage. Umiddelbart forløber hændelsen sig inden for den lovbestemte tidsmæssige grænse, eftersom kollisionen fandt sted d. 27. februar 2015. Det var først efter denne kollision, at skadelidte udviklede sin posttraumatiske belastningsreaktion. I afgørelsen blev der lagt vægt på, at skadelidte havde haft *"...en øget sårbarhed på grund af tidligere traumer, herunder en tilsvarende kollision i 2012"*.¹⁸⁸ Dog blev der i denne sammenhæng ydermere lagt vægt på, at skadelidte ikke havde psykiske gener i et par år op til hændelsen i 2015.

Eftersom personskaden blev vurderet som værende indtrådt indenfor den lovbestemte tidsmæssige afgrænsning, kan det formodes, at det sidste krav om påvirkningens tidsmæssige udstrækning ligeledes findes opfyldt. Dermed anses det for sandsynligt, at alle tre krav for anerkendelse af ulykkestilfælde, som ASL opremser, findes opfyldt.

5.2.3.2 Erhvervssygdomsbegrebet

Det fremgår, som anført af Kuttersagen, at skadelidtes posttraumatiske belastningsreaktion ikke kunne anerkendes som en erhvervssygdom, jf. ASL § 7.¹⁸⁹ Tilskadekomnes lidelse i Kuttersagen fremgik, på samme måde som i Piratsagen, af erhvervssygdomsfortegnelsen under bekendtgørelsen gruppe F.1 om den posttraumatiske belastningsreaktion.¹⁹⁰ Skadelidte var omfattet af sygdomsbetegnelsen, idet vedkommende havde været udsat for traumatiske begivenheder i kortere perioder af katastrofeagtig karakter. Det kan diskuteres om hændelsen d. 16. oktober 2012, som blev beskrevet ovenfor i afsnit 5.2.1 om sagens faktum, var medvirkende til skadelidtes posttraumatiske belastningsreaktion. Det fremgår af afgørelsen, at skadelidte *"...oplevede, at kutteren brækkede som ved den tidligere kollision i 2012"*.¹⁹¹

¹⁸⁸ Kuttersagen - Ankestyrelsens afgørelse om anerkendelse af en ulykke (Bilag 5), s. 3

¹⁸⁹ Kuttersagen - Ankestyrelsens afgørelse om afslag på anerkendelse af en erhvervssygdom (Bilag 4)

¹⁹⁰ BEK nr. 960 af 28/06/2016 (Bekendtgørelse om fortegnelse over erhvervssygdomme anmeldt fra 1. januar 2005)

¹⁹¹ Kuttersagen - Ankestyrelsens afgørelse om afslag på anerkendelse af en erhvervssygdom (Bilag 4), s. 3

Dermed kan det formodes at de to hændelser, som skadelidte blev udsat for, var af sammenlignelig karakter. Dette forstået på den måde, at hændelsen d. 27. februar 2015 blev vurderet som værende af katastrofeagtig natur, hvorfor det kan sandsynliggøres, at hændelsen i 2012 ligesådan betragtes som værende af katastrofeagtig natur. Selvom hændelserne umiddelbart var sammenlignelige, nåede Ankestyrelsen frem til, at den første hændelse ikke havde været medvirkende til skadelidtes posttraumatiske belastningsreaktion. I afgørelsen lagde Ankestyrelsen vægt på, at generne ved den første hændelse gik i sig selv i løbet af 3 måneder.¹⁹² Det kan diskuteres hvorfor den første hændelse ikke påførte skadelidte en vedvarende psykisk lidelse, idet hændelsen som anført ligeledes var af katastrofeagtig natur. Ved begge traumatiske hændelser brækkede forstavnens på kutteren. Ud fra afgørelsen var den eneste forskel i de pågældende kollisioner, at skadelidte under sidste hændelse havde haft det dårligt med fiskeskipperen inden kollisionen. Skadelidtes dårlige forhold til fiskeskipperen blev dog ikke af Ankestyrelsen betragtet som værende “...tilstrækkeligt belastende til at forårsage en posttraumatisk belastningsreaktion”.¹⁹³ Eftersom det dårlige forhold ikke havde nogen betydning i sig selv for udfaldet af afgørelsen, må det formodes at ovennævnte forhold har været medvirkende til at forårsage skadelidtes sygdom. Dog lægger Ankestyrelsen begrænset vægt på dette forhold, hvorfor det ligeledes kan diskuteres om hændelserne alligevel anses som værende sammenlignelige. I så fald kan det anses som værende sandsynligt, at den første traumatiske episode alligevel har været medvirkende til skadelidtes psykiske gener efter den sidste kollision. Såfremt dette var tilfældet, kan det diskuteres om, skadelidtes psykiske tilstand i stedet eller også kunne have været anerkendt efter ASL § 7, stk. 1 om erhvervssygdomme inden for fortegnelsen frem for kun at være omfattet af ASL § 6 om ulykkesbegrebet.

Såfremt skadelidtes dårlige forhold til fiskeskipperen har haft indvirkning på tilskadekomnes posttraumatiske belastningsreaktion, og den første kollision dermed ikke havde indvirkning på vedkommendes psykiske lidelse, kan det diskuteres hvornår de små hændelser i sig selv er store nok til at udgøre en erhvervssygdom tilsammen. Hertil fremgår det af Arbejdsskadestyrelsens (nu Arbejdsmarkedets Erhvervssikring) administrative praksis, at der som hovedregel skal foreligge minimum tre belastende enkeltstående hændelser inden for en

¹⁹² Kuttersagen - Ankestyrelsens afgørelse om afslag på anerkendelse af en erhvervssygdom (Bilag 4), s. 3

¹⁹³ Kuttersagen - Ankestyrelsens afgørelse om afslag på anerkendelse af en erhvervssygdom (Bilag 4), s. 3

relevant tidsmæssig sammenhæng før en erhvervssygdomssag kan oprettes.¹⁹⁴ Der kan således som hovedregel ikke oprettes en erhvervssygdomssag i de tilfælde hvor der kun er tale om en eller to hændelser, samt hvis den tidsmæssige sammenhæng mellem de pågældende hændelsesforløb strækker sig over en for lang periode. I sådanne situationer skal arbejdsskaden i stedet behandles efter ulykkesbegrebet.¹⁹⁵ Eftersom der som hovedregel skal være tale om mindst tre enkeltstående påvirkninger for at skadelidte kan opnå anerkendelse efter ASL § 7 om erhvervssygdomme, kan det diskuteres, om tilskadekomne i Kuttersagen alligevel ikke kunne være omfattet af førnævnte bestemmelse, idet der umiddelbart kun var tale om to enkeltstående traumatiske hændelser. Derudover kan det diskuteres, om de pågældende enkeltstående hændelsesforløb tilsammen burde strække sig over en tidsperiode på mindst 5 dage på grund af den øvre grænse i ASL § 6, stk. 1. Dog fremgår det af afgørelsen, at Ankestyrelsen vurderede, at skadelidtes lidelse skyldes “...*andre forhold end de samlede erhvervsmæssige belastninger...*”¹⁹⁶, som vedkommende havde været udsat for på arbejdet. Det kan diskuteres, hvorfor Ankestyrelsen vurderede, hvorvidt den første kollision var medvirkende til skadelidtes sygdom, idet der som anført kun var tale om to hændelsesforløb. Det kan diskuteres, om dette må anses som værende udtryk for, at hovedreglen om de førnævnte tre enkeltstående hændelser, sandsynligvis ikke anses som et nødvendigt krav, for at der kan ske anerkendelse efter erhvervssygdomsbegrebet. Ud fra Ankestyrelsens vurdering, kan det anses for sandsynligt, at Ankestyrelsen ville have anerkendt skaden, som værende en erhvervssygdom, såfremt den første kollision havde haft indvirkning på sygdommen. Eftersom Ankestyrelsen lagde vægt på, om den første kollision var medvirkende til skadelidtes lidelse, kan det formodes, at påvirkningens tidsmæssige udstrækning på samme måde som i Piratsagen havde en relevant betydning i Ankestyrelsens vurdering af, om der kunne ske anerkendelse efter erhvervssygdomsbegrebet.

¹⁹⁴ Notat om Erhvervssygdomsudvalgets praksis på det psykiske arbejdsskadeområde for perioden fra 2005 til 2011, side 2

¹⁹⁵ Notat om Erhvervssygdomsudvalgets praksis på det psykiske arbejdsskadeområde for perioden fra 2005 til 2011, side 3

¹⁹⁶ Kuttersagen - Ankestyrelsens afgørelse om afslag på anerkendelse af en erhvervssygdom (Bilag 4), s. 2

5.3 Knæskadesagen

I følgende analyse gennemgang vil to andre væsentlige afgørelser blive behandlet, som omhandler samme knæskade. Knæskadesagen findes relevant at analysere, eftersom den pågældende skade anerkendes efter begge typer af arbejdsskader efter ASL § 5-7.

Både Piratsagen og Kuttersagen omhandlede skadelidtes psykiske lidelse, hvorimod tilskadekomne i Knæskadesagerne i stedet havde påført sig en fysisk skade. Hertil blev det klargjort i afsnit 4.7 omhandlende forskellen på fysiske- og psykiske skader, at der ikke var noget til hinder for at sammenligne afgørelserne.

Afgørelserne fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring omhandlende skadelidtes knæskade i forhold til anerkendelse efter både ulykkesbegrebet, jf. ASL § 6 samt erhvervssygdomsbegrebet, jf. ASL § 7, stk. 1 fra henholdsvis d. 10. februar 2017¹⁹⁷ og d. 20. marts 2017¹⁹⁸ er ikke offentliggjort, da disse afgørelser indeholder følsomme oplysninger om skadelidte. Hertil blev afgørelsen vurderet til at være meget konkret af Ankestyrelsen, hvorfor denne ikke blev afgjort som en principiel sag.¹⁹⁹ Afgørelserne er i denne forbindelse blevet anonymiseret og vil derfor blive refereret som 'Knæskadesagen' i specialet.

5.3.1 Sagens faktum

Skadelidte blev d. 20. oktober 2014 udsat for en hændelse, som medførte en menisklæsion i højre knæ. Skaden fandt sted, eftersom skadelidte, som led i sit arbejde, lå nede på sine knæ for at tørre olie op fra en lækage. I den forbindelse begyndte skadelidte at få smerter i sit højre knæ, hvorfor han efterfølgende rejste sig op. Idet skadelidte rejste sig op, lød et smæld fra hans højre knæ. Dette indebar, at knæet låste sig fast efterfulgt af betydelige smerter.

Skadelidte befandt sig i Irland, da knæskaden opstod som følge af en arbejdsopgave som rejsemontør. Skadelidte blev undersøgt på et hospital, hvorved vedkommende i den

¹⁹⁷ Knæskadesagen - Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse om anerkendelse af en ulykke (Bilag 6)

¹⁹⁸ Knæskadesagen - Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse om anerkendelse af en erhvervssygdom (Bilag 7)

¹⁹⁹ Mailkorrespondance med ankechefen, spørgsmål 3 (Bilag 2)

forbindelse blev MR-scannet. Ud fra denne MR-scanning kunne en menisk- og brusklæsion i højre knæ konstateres.²⁰⁰

5.3.2 Anerkendelse efter ulykkesbegrebet

Knæskaden blev anerkendt som værende en ulykke efter ASL § 6, stk. 1. Arbejdsmarkedets Erhvervssikring vurderede, at skadelidte var dækket af personskadebegrebet, idet der var tale om en strukturel forandring i knæet. Samtidigt blev det lagt til grund, at skadelidte fortsat havde smerter, hvoraf følgerne blev betragtet som værende af varig karakter.

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring vurderede ligeledes, at der var årsagssammenhæng mellem hændelsen d. 20. oktober 2014 og menisklæsionen samt skadelidtes gener i højre knæ.²⁰¹ Arbejdsmarkedets Erhvervssikring nåede frem til det pågældende resultat på baggrund af en lægefaglig vurdering, hvorefter det fandtes overvejende sandsynligt, at der kunne opstå en menisklæsion ved at rejse sig op fra en knæliggende position til oprejst position. Brusklæsionen kunne dog ikke anerkendes som en arbejdsskade, da det ikke fandtes overvejende sandsynligt, at den pågældende bevægefunktion kunne forårsage en brusklæsion. Der var ved brusklæsionen udelukkende tale om en tidsmæssig sammenhæng mellem skaden og hændelsen, som ikke var tilstrækkeligt for at opnå anerkendelse. Der skulle yderligere foreligge en naturlig og logisk forklaring på, at skaden var forårsaget af hændelsen d. 20. oktober 2014.

Menisklæsionen i knæet blev anerkendt som værende en ulykke efter ASL § 6, stk. 1 til trods for at skadelidte var udsat for et forvridningstraume i højre knæ i 2002, samt at hans arbejde indebar meget knæliggende arbejde. Arbejdsmarkedets Erhvervssikring vurderede, at dette ikke havde betydning for menisklæsionen, eftersom hændelsen i sig selv var tilstrækkelig til at medføre en personskade.²⁰²

²⁰⁰ Knæskadesagen - Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse om anerkendelse af en ulykke (Bilag 6), s. 2

²⁰¹ Knæskadesagen - Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse om anerkendelse af en ulykke (Bilag 6), s. 2

²⁰² Knæskadesagen - Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse om anerkendelse af en ulykke (Bilag 6), s. 2

5.3.3 Anerkendelse efter erhvervssygdomsbegrebet

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring anerkendte ligeledes menisksygdommen efter punkt D.3 i fortegnelsen for erhvervssygdomme, som dækker over menisksygdomme i knæleddet.²⁰³

Generne i den omtalte skade begyndte ved hændelsen, som er beskrevet i ovenfor nævnte afsnit 5.3.1 om sagens faktum. Efter erhvervssygdomslistens punkt D.3 kan en menisksygdom i knæleddet anerkendes som en arbejdsskade, såfremt skadelidte har været udsat for en påvirkning i form af at sidde i en hugsiddende stilling under trange pladsforhold i dagevis eller over en længere periode. Skadelidte skal have siddet i denne stilling med bøjet knæ i den overvejende del af arbejdstiden. Pladsforholdene skal desuden have været så trange, at det ikke var muligt at rette knæleddet ud. Der skulle samtidigt ske en drejning i knæleddet imens knæet har været bøjet. Udover førnævnte krav skal det hugsiddende arbejde være udført i mindst halvdelen af arbejdstiden. Der skal ligesådan være en tidsmæssig sammenhæng mellem påvirkningen og sygdommens tilsynekomst.²⁰⁴

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring begrundelse for at anerkende menisksygdommen som en arbejdsskade var i dette tilfælde, at sygdommen opfyldte førnævnte krav. Der blev i vurderingen lagt vægt på, at skadelidte havde haft hugsiddende/knæliggende arbejde i en overvejende del af arbejdstiden i 4 uger op til symptomdebut. Arbejdsmarkedets Erhvervssikring lagde desuden til grund for anerkendelsen, at der fandtes en relevant tidsmæssig sammenhæng mellem udviklingen af menisksygdommen i højre knæ og belastningen på arbejdet. På baggrund af denne vurdering anerkendte Arbejdsmarkedets Erhvervssikring knæ sygdommen, som værende en arbejdsskade efter ASL § 7, stk. 1, nr. 1.²⁰⁵

5.3.4 Sammenfattende betragtninger

Menisklæsionen blev i Knæskadesagen både anerkendt efter ulykkesbegrebet samt erhvervssygdomsbegrebet. Dette indebærer, at en arbejdsskade juridisk kan være omfattet af

²⁰³ BEK nr. 960 af 28/06/2016 (Bekendtgørelse om fortegnelse over erhvervssygdomme anmeldt fra 1. januar 2005)

²⁰⁴ Knæskadesagen - Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse om anerkendelse af en erhvervssygdom (Bilag 7), s. 2

²⁰⁵ Knæskadesagen - Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse om anerkendelse af en erhvervssygdom (Bilag 7), s. 2

begge begreber, da det umiddelbart ikke fremgår direkte af ASL, at en arbejdsskade ikke kan være omfattet af begge typer af arbejdsskader.²⁰⁶ Dog er dette som anført i afsnit 4.6 umiddelbart ikke tilfældet i praksis, da kun én af de to typer af arbejdsskader kan anerkendes. I dette tilfælde resulterer det formodningsvist i, at den ene afgørelse i Knæskadesagen på sigt vil blive ophævet, således det kun er den ene arbejdsskadetype, der er gældende i sagen.²⁰⁷ Hertil kan det diskuteres hvilken af de to afgørelser, som på sigt vil blive ophævet. Ankechefen har i denne forbindelse udtalt, at ASL § 8 kan få betydning ved behandlingen.²⁰⁸ Det fremgår som beskrevet i afsnit 4.4.3.1 omhandlende bevisvurdering, at ASL § 8, stk. 1. medfører, at der skal ske anerkendelse efter ASL § 7, stk. 1 efter erhvervssygdomslisten, såfremt kravene herfor findes opfyldt, medmindre “...*det anses for overvejende sandsynligt, at sygdommen skyldes andre forhold end de erhvervsmæssige*”.²⁰⁹ Det kan på baggrund af ankechefens bemærkning diskuteres, om det blot er ‘et tilfælde’, at skaden omfattes af erhvervssygdomsbegrebet på grund af ASL § 8, eller om bemærkningen skal forstås som om, at menisklæsionen vil blive omfattet af erhvervssygdomsbegrebet på grund af ordlyden af førnævnte bestemmelse. ASL § 8 medfører umiddelbart en problemstilling, eftersom der på baggrund af denne bestemmelse findes tilfælde, hvor en personskade juridisk kan anerkendes efter begge typer af arbejdsskader. Bestemmelsen fremgår dog ikke direkte af begrundelserne for resultatet i Knæskadesagerne, hvorfor det findes diskutabelt, hvorvidt menisklæsionen blev anerkendt efter erhvervssygdomsbegrebet på grund af ASL § 8, stk. 1.²¹⁰ Det kan formodes, at påvirkningens tidsmæssige udstrækning bliver tillagt mest vægt, i vurderingen af hvilken af de to afgørelser om anerkendelse af henholdsvis ulykkesbegrebet og erhvervssygdomsbegrebet, som på sigt vil blive ophævet. Dette på baggrund af, at påvirkningens tidsmæssige udstrækning i praksis ofte fungerer som en praktisk afgrænsning mellem skadebegreberne, samt at de andre krav for henholdsvis ulykker og erhvervssygdomme begge fandtes opfyldt i afgørelserne.

²⁰⁶ LBK nr. 216 af 27/02/2017 (Lovbekendtgørelse om lov om arbejdsskadesikring)

²⁰⁷ Mailkorrespondance med ankechefen, spørgsmål A+ B (Bilag 2)

²⁰⁸ Mailkorrespondance med ankechefen, spørgsmål 7 (Bilag 2)

²⁰⁹ LBK nr. 216 af 27/02/2017 (Lovbekendtgørelse om lov om arbejdsskadesikring), § 8

²¹⁰ Knæskadesagen - Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse om anerkendelse af en erhvervssygdom (Bilag 7)

5.4 Køkkensagen

I følgende analyse gennemgang vil Køkkensagen²¹¹ blive behandlet, eftersom det findes interessant, at sagen i første omgang blev anerkendt efter erhvervssygdomsbegrebet, men senere blev vurderet til at være bedre egnet efter ulykkesbegrebet.

Ankestyrelsens- og Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse er ikke offentliggjorte, da disse indeholder følsomme oplysninger om skadelidte. Hertil fandt ankechefen afgørelsen fra Ankestyrelsen meget konkret, hvorfor denne ikke blev afgjort som en principiel sag.²¹² Afgørelserne er i denne forbindelse blevet anonymiseret og vil derfor blive refereret som 'Køkkensagen' i specialet. Ankestyrelsen har ophævet Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse af d. 9. oktober 2017 om anerkendelse efter erhvervssygdomsbegrebet.²¹³

5.4.1 Sagens faktum

Afgørelsen omhandler en køkkenmedhjælper, som blev udsat for psykiske belastninger. I maj 2014 var skadelidte på vej ned i en kælder for at klæde om. Tilskadekomne blev i den forbindelse forskrækket, eftersom vedkommende mødte tre drenge, som var i færd med at stjæle forskellige effekter. Skadelidte konfronterede drengene, som blev højrøstede og truede skadelidte. Vagterne så hændelsen på overvågningskameraet og pågreb drengene.

Efter hændelsen havde skadelidte svært ved at møde ind på arbejde, da vedkommende "*...oplevede psykiske symptomer i form af øget vagtsomhed og undgåelsessymptomer*".²¹⁴ Skadelidte mødte én af drengene 14 dage efter episoden. Drengen truede i den forbindelse tilskadekomne, hvor drengen udtalte "*...hvis du stikker mig, stikker jeg dig ned*".²¹⁵ Dette resulterede i, at skadelidte efterfølgende fik det sværere ved at tage på arbejde.

I foråret 2015 blev skadelidte bedt om at vidne i retten angående hændelsesforløbet, hvilket vedkommende ikke var interesseret i. Skadelidte fik det stadig tiltagende dårligere, da vedkommende frygtede at drengene ville realisere truslerne. Hertil frygtede skadelidte, at hendes døtre ville blive stukket ned. Skadelidte endte med at give vidneudsagn, selvom

²¹¹ Køkkensagen - Ankestyrelsen ophæver afgørelse om anerkendelse af en erhvervssygdom (Bilag 8)

²¹² Mailkorrespondance med ankechefen, spørgsmål. 3 (Bilag 2)

²¹³ Køkkensagen - Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse om anerkendelse af en erhvervssygdom (Bilag 9)

²¹⁴ Køkkensagen - Ankestyrelsen ophæver afgørelse om anerkendelse af en erhvervssygdom (Bilag 8), s. 2

²¹⁵ Køkkensagen - Ankestyrelsen ophæver afgørelse om anerkendelse af en erhvervssygdom (Bilag 8), s. 2

vedkommende forsøgte at undgå vidnepligten formodningsvist på grund af førnævnte trusler. Der blev i den forbindelse rejst en sag mod de tre drenge. På vej ud af retten oplevede skadelidte, at drengene “...sagde en masse grimme ting...”²¹⁶ til vedkommende. Dette medførte, at skadelidte ikke var i stand til at møde ind på arbejdet igen. Efter hændelsesforløbet fik skadelidte stillet diagnosen posttraumatisk belastningsreaktion af en speciallæge, da tilskadekomne havde “...symptomer i form af angst, irritation, alarmberedskab og flashbacks”.²¹⁷

5.4.2 Ankestyrelsens afgørelse

Køkkensagen blev først afgjort af Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, som anerkendte den pågældende skade efter erhvervssygdomsbegrebet. Ankestyrelsen ophævede dog denne afgørelse, da den psykiske lidelse ikke blev vurderet til at være en erhvervssygdom. Ankestyrelsen lagde i den forbindelse vægt på påvirkningens tidsmæssige udstrækning, som formodningsvist ofte er omdrejningspunktet i praksis i vurderingen af om der er tale om en ulykke, jf. ASL § 6, stk. 1 eller en erhvervssygdom, jf. ASL § 7. Hertil vurderede Ankestyrelsen, at skadelidte ikke havde været udsat for belastninger på arbejdet, som havde varet længere end de lovbestemte 5 dage. På baggrund af dette lagde Ankestyrelsen til grund, at der ikke var grundlag for at anerkende skadelidtes psykiske lidelse efter ASL § 7 om erhvervssygdomme.²¹⁸ Ankestyrelsen lagde desuden vægt på, at hændelsen i maj 2014 var af “...voldsom karakter...”,²¹⁹ og at skadelidte udviklede psykiske symptomer allerede i dagene efter hændelsesforløbet. Ankestyrelsen vurderede desuden, at de efterfølgende trusler samt belastningen ved at vidne i retten, var “...afledt af hændelsen...”²²⁰ i maj 2014. Det fremgår derfor af afgørelsen, at Ankestyrelsen har bedt Arbejdsmarkedets Erhvervssikring om at tage stilling til, hvorvidt den pågældende hændelse kan anses for at være omfattet af ulykkesbegrebet. Afgørelsen er forholdsvis ny, hvorfor Arbejdsmarkedets Erhvervssikring

²¹⁶ Køkkensagen - Ankestyrelsen ophæver afgørelse om anerkendelse af en erhvervssygdom (Bilag 8), s. 2

²¹⁷ Køkkensagen - Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse om anerkendelse af en erhvervssygdom (Bilag 9), s. 3

²¹⁸ Køkkensagen - Ankestyrelsen ophæver afgørelse om anerkendelse af en erhvervssygdom (Bilag 8), s. 2

²¹⁹ Køkkensagen - Ankestyrelsen ophæver afgørelse om anerkendelse af en erhvervssygdom (Bilag 8), s. 3

²²⁰ Køkkensagen - Ankestyrelsen ophæver afgørelse om anerkendelse af en erhvervssygdom (Bilag 8), s. 3

endnu ikke har taget stilling til, hvorvidt personskaden kan anerkendes efter ulykkesbegrebet.²²¹

5.4.3 Sammenfattende betragtninger

Det kan ud fra Ankestyrelsens resultat diskuteres, hvorfor Ankestyrelsen har ophævet Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse af d. 9. oktober 2017 om anerkendelse efter erhvervssygdomsbegrebet, jf. ASL § 7, stk. 1. Det fremgår af Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings ophævede afgørelse, at skadelidtes sygdom opfyldte kravene for anerkendelse efter erhvervssygdomslisten punkt F.1 om posttraumatisk belastningsreaktion. Arbejdsmarkedets Erhvervssikring vurderede, at tilskadekomne havde været “...udsat for en belastning, der har været exceptionelt truende”.²²² Desuden lagde Arbejdsmarkedets Erhvervssikring til grund, at skadelidte fik det bedre efter første hændelse, men at vedkommendes psykiske “...symptomer blussede op igen i forbindelse med retssagen...”²²³ på grund af truslerne fra de anklagede drenge. Der blev ligeledes lagt til grund, at der var en tidsmæssig sammenhæng. Samtidigt vurderede Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, at skadelidte fik de første symptomer efter den første hændelse, samt at disse symptomer udviklede sig efter de trusler, som vedkommende var udsat for. Dermed vurderede Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, at den pågældende belastning skulle bedømmes “...som en helhed fra første hændelse til truslerne fra de tre under retssagen”.²²⁴ På baggrund af dette nåede Arbejdsmarkedets Erhvervssikring frem til, at det samlede forløb udgjorde en erhvervssygdomssag.

Arbejdsmarkedets Erhvervssygdomskontrol (herefter AEK) klagede over ovenstående afgørelse af 9. oktober 2017, da AEK ikke var enige i at sagen skulle anerkendes som en erhvervssygdom. AEK vurderede, at sagen i stedet skulle anerkendes efter ulykkesbegrebet. AEK lagde til grund for dette, at hændelsen d. 5. maj 2014 skulle behandles som en

²²¹ Køkkensagen - Ankestyrelsen ophæver afgørelse om anerkendelse af en erhvervssygdom (Bilag 8), s. 3

²²² Køkkensagen - Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse om anerkendelse af en erhvervssygdom (Bilag 9), s. 2

²²³ Køkkensagen - Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse om anerkendelse af en erhvervssygdom (Bilag 9), s. 3

²²⁴ Køkkensagen - Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse om anerkendelse af en erhvervssygdom (Bilag 9), s. 3

selvstændig specifik episode frem for et længere hændelsesforløb.²²⁵ Herefter har Ankestyrelsen taget stilling til sagen.

Det kan formodes, ud fra samtlige af de ovenstående begrundelser i Køkkensagen, at det især er den lovbestemte tidsmæssige afgrænsning, som er afgørende i vurderingen af, om der kan ske anerkendelse efter ulykkesbegrebet eller erhvervssygdomsbegrebet. Det anses for sandsynligt, at sygdommen juridisk kan anerkendes efter begge typer af arbejdsskader i ASL. Eftersom der praktisk set kun kan ske anerkendelse efter den ene type af arbejdsskaderne, kan det formodes, at Ankestyrelsen vurderede, at den pågældende skade i Køkkensagen var mest egnet som værende omfattet af ulykkesbegrebet. Hertil kan det diskuteres, om Piratsagen²²⁶ har haft indflydelse på Ankestyrelsens beslutning, om at ophæve Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse om anerkendelse efter erhvervssygdomsbegrebet. Dette på baggrund af, at afgørelserne umiddelbart kan anses som værende sammenlignelige i forhold til påvirkningens tidsmæssige udstrækning.

I nedenstående afsnit vil der på samme måde som i de tidligere afgørelser, opstilles de momenter, som sandsynliggør muligheden for anerkendelse efter henholdsvis ulykkesbegrebet og erhvervssygdomsbegrebet. Dette i forhold til om der juridisk kan ske anerkendelse efter begge begreber i Køkkensagen.

5.4.3.1 Ulykkesbegrebet

Det fremgår som anført af Køkkensagen, at Ankestyrelsen har bedt Arbejdsmarkedets Erhvervssikring vurdere, om hændelsen d. 5. maj 2014 kan anerkendes efter ulykkesbegrebet. Hændelsen var efter en lægefaglig vurdering egnet til at forårsage skadelidtes posttraumatiske belastningsreaktion. Dette formodningsvist på baggrund af, at hændelsen var exceptionelt truende. Det fremgår af Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse, at skadelidtes diagnose kun kunne stilles, hvis tilskadekomne havde været udsat for “...svære psykiske belastninger af en exceptionelt truende eller katastrofeagtig karakter”,²²⁷ hvilket var tilfældet i denne situation.

²²⁵ Køkkensagen - Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse om anerkendelse af en erhvervssygdom (Bilag 9), s. 6 “Klage over afgørelse”

²²⁶ Piratsagen - Arbejdsskadestyrelsens afgørelse om anerkendelse af en ulykke (Bilag 3)

²²⁷ Køkkensagen - Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse om anerkendelse af en erhvervssygdom (Bilag 9), s. 2

I afsnit 4.3.1 omhandlende anerkendelse af ulykkesbegrebet, jf. ASL § 6, stk. 1, blev det beskrevet, at der i loven er opremset tre krav, som skal opfyldes for at en arbejdsskade er omfattet af begrebet. Først skal det vurderes om der er tale om en retlig relevant personskade. Det fremgår af afgørelsen, at hændelsen havde givet tilskadekomne “...*psykiske symptomer*...”,²²⁸ som senere udviklede sig til den pågældende sygdom. Ud fra dette kan det formodes, at der foreligger en retlig relevant personskade. Herefter skal denne personskade være forårsaget af en hændelse/påvirkning, som har en biologisk naturlig og logisk sammenhæng med skadens opståen. Den posttraumatiske belastningsreaktion ville sandsynligvis ikke være opstået, såfremt skadelidte ikke havde været udsat for den traumatiske hændelse i form af truslerne fra drengene. Derfor må det formodes, at der foreligger relevant årsagssammenhæng mellem den indtrufne skade og hændelsen/påvirkningen.²²⁹ Det sidste krav består af påvirkningens tidsmæssige udstrækning på de lovbestemte 5 dage. Det kan diskuteres om hændelsen forløber sig inden for den tidsmæssige grænse. Hændelsen fandt sted d. 5. maj 2014, hvorefter skadelidte allerede i dagene herefter udviklede psykiske symptomer. Dog fremgår det af Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse, at skadelidte fik det bedre efter hændelsen. Det var først i forbindelse med retssagen, at tilskadekomnes psykiske symptomer blussede op igen.²³⁰ Ud fra dette kan det diskuteres, om skadelidte havde udviklet sin posttraumatiske belastningsreaktion, såfremt de pågældende trusler senere i hændelsesforløbet ikke fandt sted. Hvis skadelidte allerede havde udviklet den psykiske lidelse d. 5. maj 2014, ville hændelsen have fundet sted inden for de lovbestemte 5 dage, hvorfor skadelidte sandsynligvis ville omfattes af ulykkesbegrebet. Hvis de senere trusler derimod har været årsag til sygdommen, har hændelsesforløbet været i længere periode, hvorfor sagen i så fald formodningsvist kan anerkendes efter erhvervssygdomslisten, jf. ASL § 7, stk. 1. Såfremt det førstnævnte er tilfældet, kan det sandsynliggøres, at det sidste krav ligeledes findes opfyldt. Dermed anses det for sandsynligt, at alle tre krav for anerkendelse af ulykkestilfælde, som ASL opremser, findes opfyldt.

²²⁸ Køkkensagen - Ankestyrelsen ophæver afgørelse om anerkendelse af en erhvervssygdom (Bilag 8), s. 2

²²⁹ Køkkensagen - Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse om anerkendelse af en erhvervssygdom (Bilag 9), s. 3

²³⁰ Køkkensagen - Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse om anerkendelse af en erhvervssygdom (Bilag 9), s. 3

5.4.3.2 Erhvervssygdomsbegrebet

Det fremgår, som anført af Køkkensagen, at Ankestyrelsen vurderede, at skadelidtes posttraumatiske belastningsreaktion ikke kunne anerkendes som en erhvervssygdom, jf. ASL § 7, stk. 1.²³¹

Tilskadekomnes lidelse i Køkkensagen fremgik, på samme måde som i Piratsagen og Kuttersagen, af erhvervssygdomsfortegnelsen under bekendtgørelsen gruppe F.1 om den posttraumatiske belastningsreaktion.²³² Det formodes, at skadelidte var omfattet af sygdomsbetegnelsen, idet vedkommende havde været udsat for traumatiske begivenheder i kortere perioder af exceptionelt truende karakter. Derudover havde skadelidte tilbagevendende genoplevelser af traumerne i form af flashbacks. Ydermere reagerede skadelidte "...voldsomt...";²³³ når vedkommende mødte personer, som mindede om de tre anklagede drenge. Sagens egentlige omdrejningspunkt er ligeledes i denne afgørelse i forhold til påvirkningens tidsmæssige udstrækning. Hertil når Ankestyrelsen som anført frem til, at hændelsen ikke strækker sig over de lovbestemte 5 dage, hvorfor der ikke var tale om en erhvervssygdom. Dog kan det diskuteres, om hændelsesforløbet varede i længere tid end 5 dage, eftersom skadelidte blev psykisk påvirket flere gange efter den første hændelse.²³⁴ I så fald kan det diskuteres om sagen skal sættes i forhold til Piratsagen, som på samme måde varede i en længere tidsperiode. Dertil om der ligeledes i Køkkensagen allerede var indtruffet en personskade indenfor de første 5 dage, som Ankestyrelsen vurderede var tilfældet i Piratsagen.²³⁵ Ankestyrelsen lagde til grund i Køkkensagen, at skadelidte allerede ved den første hændelse "...oplevede psykiske symptomer i form af øget vagtsomhed og undgåelsessymptomer".²³⁶ Hertil kan det diskuteres om skadelidte allerede på baggrund af disse psykiske symptomer ville have udviklet lidelsen. Dog fremgår det af Arbejdsmarkedets

²³¹ Køkkensagen - Ankestyrelsen ophæver afgørelse om anerkendelse af en erhvervssygdom (Bilag 8), s. 2

²³² BEK nr. 960 af 28/06/2016 (Bekendtgørelse om fortegnelse over erhvervssygdomme anmeldt fra 1. januar 2005)

²³³ Køkkensagen - Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse om anerkendelse af en erhvervssygdom (Bilag 9), s. 3

²³⁴ Køkkensagen - Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse om anerkendelse af en erhvervssygdom (Bilag 9), s. 3

²³⁵ Piratsagen - Arbejdsskadestyrelsens afgørelse om anerkendelse af en ulykke (Bilag 3), s. 2

²³⁶ Køkkensagen - Ankestyrelsen ophæver afgørelse om anerkendelse af en erhvervssygdom (Bilag 8), s. 2

Erhvervssikrings afgørelse, at skadelidte “...fik det noget bedre...”²³⁷ efter den første episode med drengene. Eftersom truslerne blussede op igen ved episoden med retssagen og truslerne, kan det diskuteres, om dette har været medvirkende til at udvikle tilskadekomnes sygdom. Skadelidte fik det “...tiltagende svært ved at møde ind på arbejde...”²³⁸ efter truslen om knivstikkeriet. Efter retssagen var skadelidte “...ikke i stand til at møde ind på arbejde igen”.²³⁹ Ud fra dette, kan det formodes, at tilskadekomnes psykiske lidelse blev forværret over en længere tidsperiode end de 5 dage. Det er dermed umiddelbart afgørende hvornår skadelidte i denne længere tidsperiode udviklede sin personskade. Såfremt vedkommende først udviklede sin personskade efter hele hændelsesforløbet, kan skaden formodningsvist anerkendes efter erhvervssygdomsbegrebet.

²³⁷ Køkkensagen - Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse om anerkendelse af en erhvervssygdom (Bilag 9), s. 3

²³⁸ Køkkensagen - Ankestyrelsen ophæver afgørelse om anerkendelse af en erhvervssygdom (Bilag 8), s. 2

²³⁹ Køkkensagen - Ankestyrelsen ophæver afgørelse om anerkendelse af en erhvervssygdom (Bilag 8), s. 2

6. Konklusion

Formålet med specialet har været at belyse påvirkningens tidsmæssige udstrækning samt analysere betydningen i vurderingen af om der er tale om en ulykke eller erhvervssygdom, jf. arbejdsskadesikringsloven § 5-7.

Efter arbejdsskadesikringsloven findes to typer af skadebegreber, som skadelidte kan opnå anerkendelse for. Disse skadebegreber er henholdsvis ulykkesbegrebet og erhvervssygdomsbegrebet, som begge omfatter påvirkningens tidsmæssige udstrækning enten efter loven eller praksis.

Påvirkningens tidsmæssige udstrækning

I forhold til begrebet 'påvirkningens tidsmæssige udstrækning' er dette ikke direkte defineret af arbejdsskadesikringsloven og er generelt belyst i et begrænset omfang i praksis. Dog kan det umiddelbart udledes af arbejdsskadesikringsloven, at skadelidte omfattes af enten ulykkesbegrebet eller erhvervssygdomsbegrebet, afhængig af hvor lang påvirkningens tidsmæssige udstrækning strækker sig over.

I arbejdsskadesikringsloven § 6, stk. 1 omhandlende ulykkesbegrebet, er der opremset tre krav, som skal opfyldes, førend der kan ske anerkendelse efter begrebet. Et af disse krav omhandler påvirkningens tidsmæssige udstrækning. I forhold til kravet om påvirkningens tidsmæssige udstrækning angives, at hændelsen/påvirkningen, som har forårsaget den pågældende personskade, skal være sket "*...pludseligt eller inden for 5 dage*", jf. ASL § 6, stk. 1.²⁴⁰ Kravet indeholder dermed en øvre grænse for, hvornår skadelidte kan opnå anerkendelse efter ulykkesbegrebet.

Der fremgår ikke direkte et lignende krav af arbejdsskadesikringslovens § 7 omhandlende erhvervssygdomsbegrebet, hvorfor der hverken findes en øvre- eller nedre grænse for påvirkningens tidsmæssige udstrækning ved denne type af arbejdsskade efter loven.

Hovedregel

Påvirkningens tidsmæssige udstrækning for erhvervssygdomme afgrænses ofte, til som hovedregel at vare i længere tid end 5 dage efter praksis på grund af det lovbestemte krav for ulykkesbegrebet. Dette indebærer, at den øvre grænse på 5 dage for ulykker kan anses som værende en praktisk afgrænsning fra erhvervssygdomme. Dette er imidlertid ikke altid

²⁴⁰ LBK nr. 216 af 27/02/2017 (Lovbekendtgørelse om lov om arbejdsskadesikring), § 6

tilfældet, da der findes afgørelser på arbejdsskadeområdet, hvor personskaden anerkendes efter ulykkesbegrebet, selvom påvirkningens tidsmæssige periode strækker sig ud over de lovbestemte 5 dage.

Desuden kan det udledes af de analyserede ankenævnsafgørelser, at påvirkningens tidsmæssige udstrækning ofte er omdrejningspunktet i forhold til hvilket skadebegreb, der skal ske anerkendelse efter, på grund af hovedreglen om den i praksis fastsatte afgrænsning.

Symptomernes indtræden

Det kunne ligeledes udledes af de analyserede ankenævnsafgørelser, at symptomernes indtræden for den pågældende skade var afgørende for om arbejdsskaden kunne anerkendes som en ulykke eller erhvervssygdom. Personskaden betragtes som værende inden for tidsgrænsen for ulykker, i de tilfælde hvor symptomerne for den pågældende skade indtræder inden for 5 dage. Således er det uden betydning, at påvirkningens tidsmæssige udstrækning strækker sig over en markant længere periode, hvis symptomerne allerede fandt sted inden for tidsperioden for ulykker.

Dobbelt anerkendelse

Ydermere kan det konkluderes ud fra behandlingen af skadebegreberne, at det er uden betydning for skadelidte, hvilken af de to skadebegreber, som skadelidte omfattes af. Dette formodningsvist på baggrund af, at tilskadekomne kan opnå samme erstatning og godtgørelse efter arbejdsskadesikringslovens § 11 omhandlende ydelserne. Formentlig på grund af at skadelidte kun skal erstattes for det lidte tab én gang for samme skade, kan skadelidte i praksis kun omfattes af ét af de to skadebegreber, selvom der i nogle tilfælde juridisk set kan ske anerkendelse efter både ulykkes- og erhvervssygdomsbegrebet. Dog kan skadelidte i praksis godt blive omfattet af begge begreber (dobbelt anerkendelse), såfremt der er tale om en initialskade og en efterfølgende mérskade, da dette ikke anses som værende 'samme skade'.

7. Abstract

This thesis investigates how the duration of the exposure is defined in current Danish law concerning work-related injuries and the importance of the duration of the exposure when deciding whether the work-related injury is an accident or an occupational disease.

The requirements for having a work-related accident or an occupational disease is written in The Workers Compensation Act section 6 and 7. The purpose of The Workers Compensation Act is to make sure that workers don't have to sue the employer for getting a work-related injury. Furthermore, to make sure that the worker or the worker's family is compensated economically for the consequences caused by the work-related injury.

If the worker gets a work-related injury, it is submitted to The Labour Market Insurance, by either the employer, doctor or dentist. The employer is required by law to submit a work-related accident to The Labour Market regarding The Workers Compensation Act section 32. If the worker goes to the doctor or dentist with an injury resulting from work or working conditions, the doctor or dentist is required by law to submit the occupational diseases to The labour Market regarding The Workers Compensation Act section 34.

The requirements for getting a work-related injury recognized as an accident is among other that the duration of the exposure must be sudden or at least no more than 5 days. The injury also must have happened as a result of work or working conditions.

The requirements for getting a work-related injury recognized as an occupational disease is that the disease or disorder must have happened as a result of work or working conditions. Furthermore, there must be a correlation between the exposure and the disease which is well documented in medical research.

This thesis presumes that the duration of the exposure is one of the most important requirements for getting a work-related injury recognized as either an accident or an occupational disease. This presumption is a result of several cases decided by The Labour Market Insurance and The National Social Appeals Board where the duration of the exposure is longer than 5 days, but still decided to be work-related accidents instead of occupational diseases. In the case with the pirates, a worker was kidnapped by pirates and because of that the captive got a mental disorder since the kidnapping was a traumatic experience where the captive feared for its own life and its family. The worker was held captive for more than half a year, but The Labour Market Insurance decided that the disorder was a work-related

accident since the mental disorder was already present within 5 days. The verdict states that even if the duration of the exposure is over 5 days, as long as the injury is present within 5 days, then the injury is usually recognized as being a work-related accident.

This thesis concludes that the requirements for getting an injury recognized as a work-related injury is stated in The Workers Compensation Act section 5-7. Furthermore, the thesis concludes that for work-related accidents the duration of the exposure is usually under 5 days, where the duration of the exposure for occupational diseases is usually over 5 days. The duration of the exposures is usually the deciding factor when deciding whether the work-related injury is an accident or an occupational disease.

8. Litteraturliste

8.1 Love, bekendtgørelser

- LBK nr. 266 af 21/03/2014 (Lovbekendtgørelse om lov om erstatningsansvar)
- LBK nr. 216 af 27/02/2017 (Lovbekendtgørelse om lov om arbejdsskadesikring)
- LOV nr. 422 af 10/06/2003 (Lov om arbejdsskadesikring)
- BEK nr. 961 af 28/06/2016 (Bekendtgørelse om fortegnelse over erhvervssygdomme anmeldt før 1. januar 2005)
- BEK nr. 960 af 28/06/2016 (Bekendtgørelse om fortegnelse over erhvervssygdomme anmeldt fra 1. januar 2005)

8.2 Lovforslag, vejledninger

- 2002/1 LSF 216 (Forslag til lov om arbejdsskadesikring)
- Vejledning om erhvervssygdomme - anmeldt fra 1. januar 2005, 11 udgave
- Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, Praksisbeskrivelse om anerkendelse af ulykker - skader sket 1. januar 2004, 2018

8.3 Domme, ankenævnsafgørelser

- Højesteretsdom afsagt fredag d. 8. november 2013 - U.2014.452 H
- Principafgørelse 33-14
- Principafgørelse 27-09
- Principafgørelse 86-11
- Principafgørelse 74-17
- Principafgørelse 2-09
- Piratsagen - Arbejdsskadestyrelsens afgørelse om anerkendelse af en ulykke (Bilag 3)
- Kuttersagen - Ankestyrelsens afgørelse om afslag på anerkendelse af en erhvervssygdom (Bilag 4)
- Kuttersagen - Ankestyrelsens afgørelse om anerkendelse af en ulykke (Bilag 5)
- Knæskadesagen - Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse om anerkendelse af en ulykke (Bilag 6)
- Knæskadesagen - Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse om anerkendelse af en erhvervssygdom (Bilag 7)

- Køkkensagen - Ankestyrelsen ophæver af afgørelse om anerkendelse af en erhvervssygdom (Bilag 8)
- Køkkensagen - Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse om anerkendelse af en erhvervssygdom (Bilag 9)

8.4 Bøger

- Von Eyben, Bo og Helle Isager: *Lærebog i erstatningsret*. 8. udg. Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2015
- Munk-Hansen, Carsten: *Retsvidenskabsteori*. 1. udg. Jurist- og økonomforbundet, 2014
- Sommermark, Hanne: *Arbejdsskadeforsikringen gennem 100 år: En juridisk, politisk og sociologisk analyse*. 1. udg. Institut for Kultursociologi, Københavns Universitet, 1989
- Rigsdagstidende Tillæg C 1932-33, trykt hos J. H Schultz A/S, udgivet i 1933 i København, *Tillæg C til Rigsdagstidende vedtagne lovforslag, Beslutninger m.m. 85de ordentlige samling 1932-33*
- Rigsdagstidende Tillæg A 1898-99, trykt hos J. H Schultz A/S, udgivet i 1899 i København, *Tillæg A til Rigsdagstidende forelagte lovforslag m.m, 51de ordentlige samling 1898-99*
- Kielberg, Mikael: *Arbejdsskadesikringsloven 6. kommenterede udgave*. 6. udg. Karnov Group, 2016

8.5 Hjemmesider

- Arbejdsmarkedet Erhvervssikrings hjemmeside
[\(https://www.aes.dk/da/Udgivelser/Redegorelser-til-Folketinget/Redegorelse-for-arbejdet-i-2005.aspx\)](https://www.aes.dk/da/Udgivelser/Redegorelser-til-Folketinget/Redegorelse-for-arbejdet-i-2005.aspx)
 Lokaliseret d. 15. marts 2018
- Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings hjemmeside
[\(https://www.aes.dk/da/Temaer/Fokus-pAa-erhvervssygdomme/Reformen-i-korte-traek.aspx\)](https://www.aes.dk/da/Temaer/Fokus-pAa-erhvervssygdomme/Reformen-i-korte-traek.aspx)
 Lokaliseret d. 17. marts 2018

- Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings hjemmeside
(<https://www.aes.dk/ASK/ASK/Om%20Arbejdsmarkedets%20Erhvervssikring/Erhvervssygdomsudvalget/Erhvervssygdomsfortegnelsen>)
Lokaliseret d. 22. marts 2018
- Ankestyrelsens hjemmeside
(<https://ast.dk/arbejdsskader/anerkendelse/arbejdsulykker>)
Lokaliseret d. 27. marts 2018
- Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings hjemmeside
(<https://www.aes.dk/da/Temaer/Psykiske-arbejdsskader/De-psykiske-arbejdsskaders-historie.aspx>)
Lokaliseret d. 30. marts 2018

8.6 Andet

- Artikel fra “Nyt fra Ankestyrelsen” - Psykisk skade - arbejdsulykke eller erhvervssygdom?
- Karnovs noter til LOV nr. 422 af 10/06/2003 (Lov om arbejdsskadesikring)
- Mailkorrespondance med ankechefen (Bilag 1)
- Notat om Erhvervssygdomsudvalgets praksis på det psykiske arbejdsskadeområde for perioden fra 2005 til 2011

9. Bilag

9.1 Bilag 1

Artikel fra “Nyt fra Ankestyrelsen” - Psykisk skade - arbejdsulykke eller erhvervssygdom?

9.2 Bilag 2

Mailkorrespondance med ankechefen

9.3 Bilag 3

Piratsagen

9.4 Bilag 4

Kuttersagen - Ankestyrelsens afgørelse om afslag på anerkendelse af en erhvervssygdom

9.5 Bilag 5

Kuttersagen - Ankestyrelsens afgørelse om anerkendelse af en ulykke

9.6 Bilag 6

Knæskadesagen - Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse om anerkendelse af en ulykke

9.7 Bilag 7

Knæskadesagen - Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse om anerkendelse af en erhvervssygdom

9.8 Bilag 8

Køkkensagen - Ankestyrelsen ophæver afgørelse om anerkendelse af en erhvervssygdom

9.9 Bilag 9

Køkkensagen - Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse om anerkendelse af en erhvervssygdom

9.10 Bilag 10

Screenshot af antal anslag